

Poštnina plačana v zgodovini.

SLOVENSKI JADRAN

LETO III, ŠTEV. 30

Koper, četrtek 22. julija 1954

D
Verodoljiva
Koper STEVILKA 10 DIN

22. JULIJ

Dan vstaje slovenskega naroda — zgodovinska prelomnica, dan, ki bo v naši narodni zgodovini zapisan s krvavimi črkami nadčloveških žrtev, a obenem z zlatimi črkami težko izbojevane svobode.

Okupator je razkosal slovensko narodno ozemlje in družno užival zalogaj, ki si ga je po krivdi zločinskega vodstva stare Jugoslavije kaj lehko pridobil. Hlapci so klonili pred Italijani, Nemci in Madžari, ki so računali na razsulo Jugoslavije kot na dokončno rešeno zadevo. Toda so se ušteli, ker so pač delali račune brez krčmarja.

Slovenško ljudstvo se je znašlo brez voditeljev, odpor proti okupatorjem pa je začelo izražati že prvi dan. Komunistična partija Jugoslavije je edina, ki je v tistem trenutku razurnela svojo vlogo in se je postavila na celo jugoslovanskim narodom ter jih vodila v oborožen boj proti zavojevalcu.

Vse, kar je bilo zdravega v slovenskem narodu, se je strnilo v znotino fronto in se spoprijelo z nasilnežem na živiljenje in smrt s trdno vero v uspeh. In ostali smo, zmagali ter si sami krojimo usodo. Hlapce in omahljivec je pobral prvi piš, klonili so in klavno propadli.

Z obletnico Dneva vstaje bi morali vedno vzpostevati in omenjati tudi zmagoslavne majskе dni, ko je zadnji okupator nehal biti okupator na naši zemljji. Istočasno pa nas prav to obdobje od začetka upora do končne zmage spominja še na pot, ki smo jo takrat ubrali in si jo z lastno krvjo začrtali. Tisoči in tisoči žrtev nas vedno spominjajo in opozarjajo, naj z nje nikdar ne kreneemo. Dosledno izvrševanje te obveznosti nas je v svobodi vodilo iz zmage v zmago in bo tudi našim potomcem, katerim bomo zaupali borbeno izročilo, svetlo kažipot.

22. julij ima za Slovensko Primorje še poseben pomen, saj je začetek splošnega upora naznani blizujoče se odrešenje izpod tujega žarja.

Tuje imperialistične sile pa so stopile vmes in preprečile, da bi se uresničila naravna težnja svobodnega naroda. Imeli so svoje načrte in nam prizadejali novo krivico. Del slovenskega narodnega telesa je še postal izven domovine in bivši vojni zavezniki so terjali od nas nove žrteve. Jugoslavija je tedaj pristala na žrtev samo zato, da bi zagotovila mir v tem delu sveta. Ostalo pa je nerešeno še tržaško vprašanje. Prav še dni je ponovno na dnevnom redu. In Jugoslavija je pripravljena sprejeti novo žrtev, ker računa, da bo ozemlje, ki je danes kamen spotike, lahko služilo kot most, ki druži dva soseda. Samo tako je ta žrtev razumljiva in sprejemljiva.

Niko Pirnat: BORILI SO SE KAKOR LEVI...

Trst in Jugoslavija

V zadnjih dneh se vedno več govori za in proti rešitvi tržaškega vprašanja. Najrazličnejše vesti, ki krožijo med ljudmi in so jih odkrili več ali manj željni senzacij časniki in agencije, so sprožile na obeh zainteresiranih straneh ugibanja, negodovanja, razburjanja in pri raznih političnih strankah v Trstu in Italiji pa so sprožila razumljivo politično razgibanost, ker vsaka stranka si pač želi, da bi iz te zmude skovala sebi najboljši politični kapital.

Dobro je, da v tem plazu najrazličnejših komentarjev raznih vesti pogledamo, kako stojijo stvari in kakšna je pravzaprav resnica.

Jugoslovanska armada je po sklepil AVNOJ, ki je proglašil Trst in Slovensko Primorje za sestavni del jugoslovanske države, osvobodila v letu 1945 tudi Trst. Toda protirevolucionarne sile, ki so začele delati že med našo zmagovalno borbo, so začele takoj ukrepati in armada osvoboditeljica se je moral zaradi miru umakniti iz Trsta. 10. junij 1945 pomeni prvo etapno naše borbe proti reakcionarnim silam v svetu, proti njihovim krivičnim postopkom napram naši državi. Mlada jugoslovanska država, ki se je porodila v najtežjih okolišinah, kar jih svet pomni, se je znašla na kupu ruševin, požganih domov, gospodarsko uničena, a politično enotna in moralno neprekosljiva. Tej državni skupnosti je bil potreben mir, da se postavi na noge. Zato smo tudi morali sprejeti prvo žrtve v krivičnem postopanju proti nam.

Zavezniške države so takrat glede na Jugoslavijo sovražno in s bivšega sovražnika začele upoštevati kot enakopravnega partnerja v spornih ozemeljskih vprašanjih.

«Napredne» italijanske sile so se že takoj pokazale v pravi luči. Italijanska komunistična in socialistična partija so krivico proti nam podpirale in to ne same od sebe, pač pa pod zunanjim vplivom. Jugoslavija se je tako znašla med dvema ognjem, na eni strani pod sovjetskim pritiskom, na drugi strani pa pod samovoljnimi ravnjanjem bivših zabavnih zaveznikov.

Stvari so se vlekle in 1948. leta so zapadni zavezni, ki so začutili porast protirevolucionarnih sil v Trstu samem, prišli na dan z zloglasno tristransko resolucijo, ki potruje pravico Italije do vsega tržaškega ozemlja. Znano je, da so te protirevolucionarne sile v Trstu posrasle prav na pobudo italijanske komunistične partije in posredno na pobudo sovjetske partije. Ne omenjam sploh ostalih skrajno iredentističnih strank in stranic, ki so se lahko pojavljale in nemoteno delele v povojni profašistični Italiji.

Jugoslavija je bila tedaj v najhujših naporih, da si zgradi temelje za socialistično preobrazbo, v Trstu pa so istočasno nastopali najhujši sovražniki našega socializma in nam v borbi za združitev vseh naših krajev v matični domovini, prizadejali velikansko škodo.

Trst in z njim vprašanje tržaškega vprašanja je obviselo na mrtvi toki. Jugoslavija je uspela le, da s svojo dosledno politiko dokaže upravičenost njenih teženj do svoje zemlje. Pri tem pa je bila osamljena in ne samo, da ni našla pri drugih državah podpornikov, ampak je našla hude nasprotnike, posebno v Sovjetski zvezzi.

Jugoslovanski narodi so z velikim junashtvom premagali prve ovire. Jugoslovansko vodstvo je odločnoe krenilo po svoji lastni poti utrjevanja miru doma in v svetu. Jugoslavija je na mednarodni arenici postala najpomembnejši zagovornik miru in mirnega sodelovanja med narodi. S tem si je ne samo pridobila ogromen ugled, pač pa je tudi s polno pravico prešla v iniciativi, da se sporna vprašanja sporazumno rešuje. Tako je tudi že kmalu ponudila Italiji roko sprave in predlagala sporazumno rešitev vsečih vprašanj med obema državama, med njimi tudi rešitev tržaškega vprašanja.

Italijanska vlada, ki so jo podžgali domači reakcionarni krogi in podpirali inozemski, je odločno odibala ter še postavljala zahteve po čisto jugoslovanskem ozemlju (cono B, Pulj, Reko itd.).

Na podlagi poznejšega razvoja dogodkov je Pellova vlada računala z izsiljevanju na račun zahodnih zaveznikov. Tako je prišlo do lanskega 8. oktobra, ki je postavljal Italijo,

ko bi zasedla cono A, na enakoprav, pravzaprav privilegiran položaj z Jugoslavijo, da bi se pogajali za nadaljnjo usodo cone B.

Doslednost in neomajnost jugoslovanskega vodstva, ki ga je podprlo enodušno vse naše ljudstvo, sta te nakane prepričili. Sledilo je obdobje mrzlične diplomatske aktivnosti. Temu pa zahodni pritisk na Italijo.

Od tod sedanja pogajanja. Sečbova vlada je v novih razmerah prisiljena, da gleda na stvari realistično, kar ni bilo potrebno niti prejšnji De Gasperijevi, niti Pellovi vladni. Obe sta računala in uspevali predvsem z izsiljevanjem v njihovi zunanjih politiki na račun Trsta, na zavajanje lastnih državljanov pa v njihovi notranji politiki, da bi s stalno napetostjo okrog Trsta porabljali na ne preveč rožnat gospodarski in politični položaj v državi sami.

V Trstu so se prav v tem razdobju združile vse iredentistične sile in postavljale demagoge in megalomanske zahteve po priključitvi k »madrepatriji«. Čim se je po položaj spremenil, da je bilo treba gledati stvari v obraz tako, kot dejansko je, so prav te, po madrepatriji hrepeče stranke začele prve jadikovati o propadu tržaškega gospodarstva in zahtevati uresničitev STO, ločitev Italije od ozemlja, ki so zanj vztrajno zahtevale, da mora pripasti Italiji.

Iredentizem v Trstu s kominformizmom vred izgubil pozicije, zato je glede na spremembo stališča italijanske vlade spremenil svoje zahteve in se poganja za uresničitev STO, ker na tistem računa na kasnejšo priključitev k Italiji.

V tem preobratu njihovih zahtev jasno vidimo klavno vlogo, ki jo eksponenti italijanskega iredentizma imajo v Trstu, na drugi strani pa prav tako jasno vidimo propad njihove politike. V primeru, da Italija pride v Trst, čutijo, da bi njihove pozicije že takoj popolnoma propalne s propadom tržaškega gospodarstva vred.

Povsem drugačna je vloga jugoslovanske politike. Vztrajna in sledilna pot nas je pripeljala do tega, da smo uspeli strigli italijanskemu pohlepnu vsaj ta košček slovenske zemlje in obale, ki je dozdaj tvoril cono B. Italijanski appetiti se vstavlajo že tu.

Porast moči socialistične države bo v najkrajšem času nujno vplival ob propadu tržaškega mesta na politiko reakcionarnih sil. Tržaško devolno ljudstvo se bo moralno orientirati na zbljževanje z zaledjem in na tesno sodelovanje z močno, napredno, socialistično domovino. Razvoj dogodkov mora samo po tej poti.

Razumljivo je, da trenutna rešitev na podlagi medsebojnega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, ne more zadovoljiti teženj jugoslovanskih narodov, ki se zavedajo pravice do svoje zemlje. Kljub temu pa bi pomenil sporazum velik uspeh jugoslovanske politike, ki je za očuvanje miru na tem področju pripravljen na nove žrtve, ker zna ceniti mirno sodelovanje in medsebojno pomoč med sosedji.

NEW DELHI. — Predsednik Nehru bo spet kandidiral za predsednika vladevca kongresne stranke, ko bo v začetku prihodnjega leta potekla dvoletna doba predsednikovega mandata.

ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE V KOPRU

želi vsem svojim
zavarovancem
in vsemu
delovnemu ljudstvu
veselja in zadovoljstva
ob prazniku
DNEVA VSTAJE
slovenskega ljudstva

Razvoj pogajanj v zvezi z rešitvijo tržaškega vprašanja ni v zadnjih dneh dosegel pravzaprav vidnejših uspehov. Italijanski in drugi časopisi so polni najrazličnejših ugibanj in kombinacij konkretnega pa nič. Gleda na nekatere vesti, če da je Jugoslavija zakrivila odgovorev, sporazumno rešitev, je predstavnik zunanjega ministrstva žrnika, da bi od jugoslovanske strani poslavljali kakršnekoli ovire.

Iz Italije in iz Londona javljajo, da so tamkajšnji politični krogi polni optimizma. Gre pa zaenkrat samo za neuradne vesti, ki pravijo, da se stališči obeh držav v glavnem ujemata.

Mnogo bolj je za nas zanimiv razvoj dogodkov okrog Trsta v Trstu samem. Štiri vladne stranke so že

V nekaj vrstah

DAMASK. — Ob obisku vrhovnega vođe egiptovske organizacije »muslimanski bratje« Haidajibija v Severni Siriji so se spopadli kočarji in pristaši velikih posestev. Pri spopadu je bila ena oseba ubita, več pa laže ranjenih.

GUATEMALA. — Vojaška junta je uvedla pospešeno preiskavo proti 3000 zapornikom, ki so obtoženi »komunistične dejavnosti«. Imenovali so javnega tožilca in poveril preiskavo posebni komisiji.

ROM. — Na seji nacionalnega sveta demokrščanske stranke so za glavnega tajnika stranke izvolili Fanfanija. Do sedaj je na tem mestu bil De Gasperi, ki bo od sedaj naprej strankin predsednik. Medtem so se že razširile vesti, da bo De Gasperi prihodnje leto kandidiral za predsednika republike, če bi sedanji predsednik Einaudi opustil to mesto.

BERLIN. — Inženir Fehner zatrjuje, da bo mogoč z ladjo na reaktivni pogon, katere prototip gradi sam, priti iz Evrope v Ameriko v dveh dneh. Ta ladja, ki bo

pravzaprav novo prevozno sredstvo, bo pol ladja in pol letalo. Ob obeh straneh bo imela šest turboreaktivnih motorjev in posebne naprave za ohranitev stabilnosti in smeri. Ladja bo tehtala skupno 71.200 ton, turboreaktivni motorji bodo razvijali 72.800 konjskih sil.

KAIRO. — V Washingtonu so zaključili razgovore med ameriškim ministrom za zunanje zadeve Dullesom in predsednikom libijske vlade Mustafom Ben Halimom o 20-letni vojaški zvezni med ZDA in Libijo.

prejšnji teden protestirale v Rimu. Sledili so jim kominformisti in socialisti, ki so romali v Rim in tam dosegli sporazum proti delitvi STO». Zanimivo je, da niso niti prvi niti drugi nikoli obsodili prihoda Italije v Trst. Na isti liniji so odkriti fašisti, katerih eden od rimskega kolovodja se je pojaval v nedeljo v Trstu in že proglašil »boj za Istro«, ki se bo začel takoj, ko bo končan »boj za Trst«. Seveda se Giorgio Almirante ne misli ustaviti v Istri, zahteva še Zader, Split in vse ozemlje, na katerem so »umirali italijanski vojaki«. Ta revez je pa res hudo lačen. Ni čudno, če se je izrazil tudi, da Jugoslavija nima pravice zahtevati jamstev za človeško ravnanje s slovensko manjšino v Italiji, ker je za to zadostno poročilo »italijanska civilizacija«. O njej pa se ne splača izgubljati besed.

V zadnjem času je bilo mnogo govora o zastoju pri pogajanjih za podpis balkanske zvezne. Tako jugoslovansko kakor posebno še grško javno mnenje sta valili krivdo na Turčijo. Turška vlada se ni izrekla, vendar so turški časopisi objavili članek, v katerih pravijo, da do odgovoditev vprašanja ni prišlo na krividi turške vlade pač pa zaradi obveznosti, ki jih imata tako Grčija kakor Turčija do atlantskega pakta, obveznosti, ki jih morata obe vladi vskladiti z balkansko zvezno. Grški zunanjji minister Stefanopoulos je še izjavil, da so datum podpisa predlagali izvedenci, ki so se sestali v Atenah, ni ga pa sprejela turška vlada.

Na velikanski odmev v svetu je naletela vest o uspešnem zaključku konference o Indokini. Novi francoski ministri predsednik Mendès-France je, kakor kaže, uspel. Navodil je, da bo dosegel sporazum do 20. julija in že svojo obljubo držal. Sporazum je za Francijo edina častna rešitev, ker novo prelivanje krvi ne samo, da v Franciji ni več popularno, pač pa jo obenem tudi ogromno stane in ne bi privedlo nikam.

Francosko javno mnenje je vesti o tem, da je sporazum že praktično dosezen, sprejelo z velikim odobravanjem. Vsi večerni listi so izšli z velikimi naslovi, ki javljajo, da je konec osemletne morije.

Sporazum o premirju naj bi bil podpisani pred polnočjo 20. julija. Sporazum naj bi obsegal tele točke: 1. Razdelitev Vietnama naj bi se izvršila med 16. in 17. vzdorednikom takoj, da bi ostala v francoskih rokah cesta, ki veže Laos z morjem. Francoski izpraznijo takoj Hanoj, medtem ko bodo izpraznili Haifong še po nekaj mesecih. 2. Nadzorovanje premirja bodo imeli Kanada, Poljska in Indija. 3. Volitve v obeh polovicah bodo po enem letu od prenehanja sovražnosti.

Tako lahko rečemo, da se je končala še ena huda razprtja in da je s sporazumom o premirju dana možnost nadaljnega mirnega sodelovanja med obema nasprotnikoma. Istočasno, ko se zaključuje konferenca v ženevi, pa se slišijo glasovi o novi pobidi Sovjetske zvezne za konferenco štirih v Nemčiji. Popolnoma prav je, da se tako vprašanja rešujejo, vprašanje pa je, če je pravilno, da se rešujejo v tako ozkem krogu kakor do zdaj. Saj imamo organizacijo združenih narodov in mnogo bolj učinkovito bi bilo, da bi zainteresirane države prenesle obravnavo sporov, ki zajemajo večji obseg, na OZN.

Angleži nadaljujejo s pogajanjem glede Sueza in delajo za to da bi ga v kratek podpisali. Prav tako več daleč snovazum med Francijo in Tunizijsko. Prav nič vzdobjene vesti pa ne prihaja iz Kitajske. Burmanski ministri predsednik je namreč izjavil, da možnosti, da pride do tretje svetovne vojne niso nič manjše in da obstaja napetost med Kitajsko in Ameriko, ki bi lahko povzročila strašljavo vojno. Upajmo, da so to le domneve in da bodo zmagale miroljubne sile v svetu ter preprečile novo svetovno morijo.

Haile Selassie na obisku v Jugoslaviji

prav se zdi, da je njegov zlati prestol, ki ga Italijani še niso vrnili, nedosegljiv navadnim smrtnikom, klub je temu je Haile Selassie enostaven in preprost človek. Kot vsi veliki ljudje, kakršniki položaj imajo v družbi, je etiopski cesar izredno sprejemljiv, skromen in človeški. Zgodovina njegavega življenja je razburjiva in težka, dvignila ga je daleč nad njegove predhodnike in naredila iz njega legendarno figuro borce, ki je bil v moderni zdodovini

Cesar Haile Selassie

prve. Krščanstvo je v obliki koptske vere prodrllo sem v četrtek stoletju, z bližnjega Arabskega polotoka so prihajeli sem muslimanski elementi, pravila, črna Afrika pa je udarila svoj pečat južnim in zahodnim pokrajini etiopske planote.

Vendar je Etiopija že pred 60 leti, točno leta 1894 pri Adui, dokazala, da ni le geografski pojem, kar so trdili tedanji italijanski voditelji. Toda s takratno zmago nad Italijani se Etiopija še ni mogla iztragni iz dvojčne igre zahodnih velesil, ki so leta 1935 odprle Italiji pot v osrčje te dežele. Ogorčen zaračun francosko-italijanske kupčije v Afriki, toda trdno prepričan, da se bo kmalu vrnil na svojo zemljo, je tedanji in sedanji cesar Etiopije zavrnjal svoja rodna tla. Stopil je pred ženevski soro in njegov viharen glas je za hip prebudil vest človeštva. Toda usoda Etiopije, ene najstarejših afriških držav, je bila kljub temu za skoraj deset let zapečetena in nad Adis Abebo je vihrala italijanska zastava.

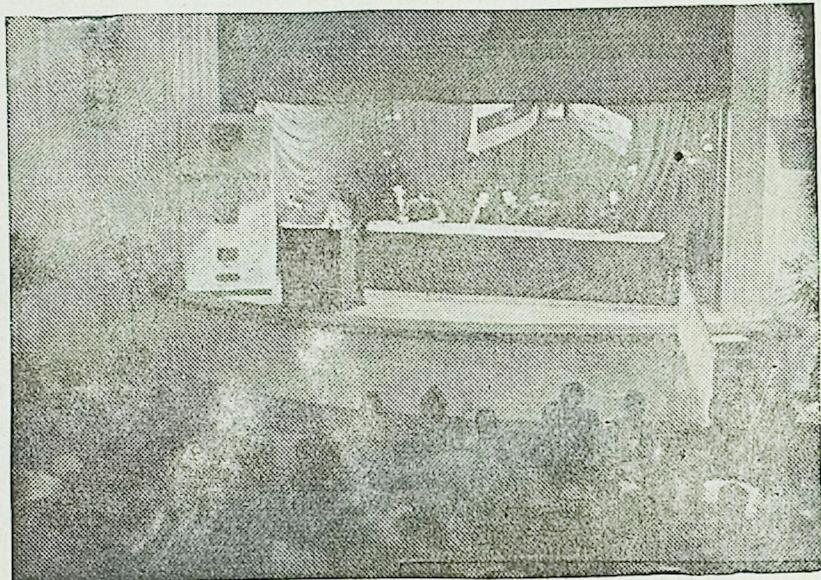
Za svojo civilizacijsko misijo posvoboditi se je Haile Selassie dolgo pripravljal. Bil je prvi vladar, ki je edpril pot vsem predpoklicnik Etiopije na najvišje položaje v državi, odpravil je suženstvo, izdelal 20-letni načrt za modernizacijo prometa, za melioracijo in elektrifikacijo dežele. Prirodna bogastva Etiopije so zelo velika in prav zato tudi njenje razvojne možnosti. Pred štirimi leti so ustanovili v Adis Abebo prvo etiopsko univerzo.

Tako je Haile Selassie od vse novejših vladarjev Etiopije storil največ za njem napreddek, rušil okove srednjeveškega sistema in postavil temelje novi države. Zato jugoslovanski narodi z največjim veseljem pozdravljajo dragega gosta in zato se tudi zveze med Jugoslavijo in Etiopijo, ki ju družijo spomini na borbe v preteklosti za stvar svobode, razvijajo popolnoma naravno in postajajo čedalje tesnejše.

Republiška proslava 22. julija v Črnomlju

Letošnje praznovanje je zvezano s spomini na velike dogodke, posebno na 10-letnico I. zasedanja SNOS

Konec junija 1941. leta je CK KPS na seji v Šiški pri Bernardu ustavil Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet, ki so ga v začetku sestavljali samo komunisti, kasneje pa so bili vanj pritegnjeni tudi zaveznički. Razen tega je izdal letak, ki je vse Slovence pozival, naj se »naš doseđanji odpor razvije v vseljudsko nacionalno vojno proti imperialističnim okupatorjem.« Istočasno so tudi okrožni komiteji izdali podobna navodila.

Zasedanje SNOS v Črnomlju leta 1944. Odposlanci iz vse Slovenije poslušajo poročilo IOOF, ki

Na seji 16. julija je Glavno poveljstvo sklenilo, da je potrebno hitro zaključiti vse priprave in povordini iti v dejansko vstajo. Po tem povelju so se skupine ilegalcev reorganizirale v partizanske čete in okrog 22. julija začele oboroženo borbo. Zato je ta dan praznik vstaje slovenskega naroda.

Na drugem zasedanju vrhovnega plenuma OF 28. julija 1941. leta so sprejeli proglaš, v katerem je rečeno med drugim:

»Tudi slovenski narod prehaja v dejanski odpor proti zatiralcem...«

Osvobodilna fronta slovenskega naroda, v kateri sodelujejo vse svobodoljubne borbene slovenske skupine ne glede na politične in svečtvononazorske vidike in ki je danes upravičeni predstavnik slovenskega naroda, poziva k borbi, poziva Slovence na oborožen odpor.★

Bela krajina bo ohranila v zgodovini narodnoosvobodilne borbe in ljudske revolucije slovenskega naroda posebno mesto. Ob sodelovanju zvestega in požrtvovnega prebivalstva tega lepega predeleta slovenske zemlje so se tu izvršila važna dejanja za celotno narodnoosvobodilno gibanje, za razvoj partizanske vojske in še posebej za razvoj in utrditev ljudske oblasti.

Zato je letošnje praznovanje osrednjega slovenskega narodnega praznika — 22. julija, Dneva vstaje — ki je tetos posvečen Beli krajini, zvezano z mnogimi spomini na velike dogodke, med njimi posebno na prvo zasedanje Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta, ki je bilo v dnevi 19. in 20. februarja 1944. leta v Črnomlju.

Bela krajina pa je bila priča neuromnega dela in truda ter za mnoge kraje ustanovitve številnih vojaških, gospodarskih, političnih in kulturnih ustanov. Tako se ves teden vrstijo v Beli krajini, v tem ali onem kraju prostave in odkrija spominski plošči najrazličnejših ustanov.

Naj naštejemo glavne. V Črnomlju je 1944. leta začel z oddajami Radio Osvobodilne fronte, v Črešnjevcu pri Semiču je delal Svet za zdravstvo in socialno politiko, v Planini se je v glavnem zadrževal Invalidski pevski zbor, ki še vedno obstaja in se je že med borbo dvignil v kralitetno glasbeno telo.

Glavni del proslav pa se bo začel po vsej Beli krajini 21. julija,

ko bodo odkrili spominske plošče CK LMS in Društva pravnikov LRS na Suhorju, Stanetu Rozmanu na Kanjzarici, Glavnega odbora RK Slovenije v Gradcu, Znanstvenega inštituta v Črnomlju, Komisije za verska vprašanja LRS v Črnomlju, spomenik XIV. divizije na Suhorju, spominske plošče Republike zveze prosvetnih delavcev v Dobličah, Državnega sekretariata za notranje zadeve in UDV na Stražnjem vrhu, CK LMS in Javnega tožilstva v

volitev, ustanovljeni so bili mnogi organi za izvrševanje nalog s področja državne uprave in posebnih nalog, ki jih je zahteval vojni čas in priprave na osvoboditev.

Slovenski narodnoosvobodilni odbor, ki je bil od Kočevskega zborna pa do zasedanja v Črnomlju spojen s plenumom OF, se preimenuje v Slovenski narodnoosvobodilni svet v vrhovni zakonodajni in izvršilni organ slovenske ljudske oblasti. To ime ohrani vse do tistega časa, ko je bila 17. januarja 1947. leta izglašana prva slovenska pisana ustanova.

SNOS je skladno z zgodovinskimi sklepi II. zasedanja AVNOJ in skladno z razvojno stopnjo ljudske oblasti na slovenskem ozemlju zavzel stališče, da pripada slovenskemu narodu pravica in da so ustvarjene možnosti, postaviti si v okviru skupne jugoslovanske države svojo lastno nacionalno vlado. Zato sklene, da predsedstvo SNOS takoj pripravi ustanovitev nacionalnega komiteja osvoboditve Slovenije ter v smislu federativne izgradnje nove Jugoslavije ustvari zvezo z ustrezimi poverjeništvi Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije.

Ze Kočevski zbor je slovensko priključil Slovensko Primorje zedinjeni Sloveniji in II. zasedanje AVNOJ je ta sklep potrdilo ter proglašilo Primorsko za sestavni del nove Jugoslavije. Na 1. zasedanju SNOS pa se spoji Narodnoosvobodilni svet za Slovensko Primorje z organi slovenske narodne oblasti in njegove pristnosti se prenesejo na predsedstvo SNOS. V predsedstvo SNOS je prišel še en član iz Slovenskega Primorja.

SNOS je izdal tudi razne odloke in predpise o narodnem davku, o obvezni obdelavi zemlje, o zaščiti gozdov, sklenil je izdajo plačilnih bonov itd. Obenem je sklenil, da se razširi od 120 na 180 članov, tako da od dodatnih članov voli Slovensko Primorje 20, Štajerska 21 in Korška 19.

SNOS je sprejel vse tiste osnovne odloke in sklepe, ki so omogočili Hitler in pravilno usmerjen nadaljnji razvoj gradivne ljudske oblasti na Slovenskem. V dobi desetih let smo se lahko iz leta v leto znova prepričali, da so temelji ljudske oblasti nastali kot resničen izraz revolucionarnih teženj slovenskega ljudstva.

V CENTURU BODO POČASTILI SPOMIN PADLIH BORCEV

V nedelji popoldne bo v Centru odkritje spominske plošče sedmim padlim borcem iz te vasi. Postavitev plošče sta organizirala krajinska Zveza borcev iz Vanganelja in občinski odbor Zveze borcev Marezige. Na slavnost odkritja vabita ljudstvo Centurja in bližnjih vasi.

Občinski odbor Zveze borcev Marezige pa pripravlja postavitev spominskih plošč padlim borcem v Marezigh, Vanganelju in Montinjanu.

S. K.

Glavna proslava, kakor smo že omenili, bo veljala obletnici zgodovinskega zasedanja SNOS. Kakšne namene in pomen je prav za pravimo takratno zasedanje SNOS — prve slovenske ljudske skupščine? Treba je bilo storiti odločilen korak naprej v gradivne slovenske državnosti, treba je bilo na temeljih Kočevskega zborna in na zgodovinskih odlokih drugega zasedanja AVNOJ pravno izgraditi slovensko federalno državnost, poglobiti njeni vsebinski in jo organizacijsko izpopolniti. To svojo naloge je prvi slovenski parlament na svojem prvem zasedanju v Črnomlju tudi izpolnil temeljito in odločno.

Vsi sklepi, ki so bili takrat sprejeti, so ostali izhodišče vsemu nadaljnemu razvoju ljudske oblasti ne samo z dobo narodnoosvobodilne borbe, ampak tudi za ves povojni čas. Sprejeti so bili odloki o razpisu

Ajdovščina se pripravlja na Dan vstaje, 22. julij

Z veliko vnemo se vse prebivalstvo Ajdovščine pripravlja na praznovanje Dneva vstaje. Glavno delo je pri postavljanju spomenika padlim borcem, ki se jih Ajdovščina še ni oddolžila. Spomenik bo pred vhodom v drevored Arturja Lokarja. Izdelala ga je domačinka, rojanka iz Ustja, ki kipari v Zagrebu. Spomenik bo visok dva metra in bo predstavljal moško figuro v uporu; predstavek pa bo visok en meter in okoli bo relief z motivom talcev.

Da bi bila proslava dneva čimbolj svečana, je mestni odbor SZDL pripravil pisan spored.

Meščane bo navsezgodaj prebudila budnica. Dopoldne bodo gasilske vaje, ki jih bodo izvajali domači gasilci, sledil bo mimohod. Ta dan bodo motorne dirke, tekme v balinanju, kegljanju, šahisti se bodo pomirili v brzoturnirju, mladinci bodo tekmovali v hokeju na kotaljkah, društvo »Partizan« bo odigralo tekmo v odboku.

Ob 11. uri dopoldne bo slovesno odkritje spomenika padlim borcem v NOB; govorili bodo predstavniki množičnih organizacij.

V popoldanskem delu sporeda bomo najprej prisostvovali kolesarskemu kriteriju, ki bo ob 14. uri in kjer bodo nastopili najboljši dirkači športne kategorije. Nato bo nogometna tekma.

Veliko pozornost bo vsekakor združila velika tombola, ki bo ob 16. uri z dobitki v vrednosti pol milijona dinarjev. Med dobitki, ki so te dni razstavljeni v poslovalnici tekstila »Hubelj«, so: kuhinjske opreme, kmečko orodje, tekstil, čevlji, likerji, špecerijsko blago in šmarsikaj drugega.

Po tomboli bo sledila prosta zabava s plesom. Igrala bo gasilska godba na pihala iz Vogerskega.

Ajdovščina pričakuje ta dan veliko udeležbo ljudi od vseposod.

Piran

V Piranu so te dni zaključili sestanke po mestnih volilnih enotah, na katerih so volivci razpravljali o delu in uspehih občinskega odbora v prvih šestih mesecih tekočega leta. Do podrobnosti so pregledali posredilo občinskega ljudskega odbora in na koncu dali priznanje za na-

predek, ki je bil dosežen v gospodarstvu. Med drugim je ta gospodarski napredok viden v tovarni mila »Salvetti«, kjer so nabavili nove stroje, ki jih sedaj montirajo. Sedaj tovarna lahko poveča proizvodnjo in poceni izdelke. Pri bolnicah za naše bolezni so začeli z deli za dokončno ureditev. Nova tovarna SOK je začela obratovati in izdeluje pokalice, brezalkoholne pijače in led. Nekatera podjetja pa so dobila in vestnice za povečanje proizvodnje.

Med drugim so volivci razpravljali tudi o razvoju bodoče komune. Piran, Portorož in Sečovlje se gospodarsko izpopolnjujejo v močno gospodarsko teritorialno enoto, zato imajo velike možnosti razvoja.

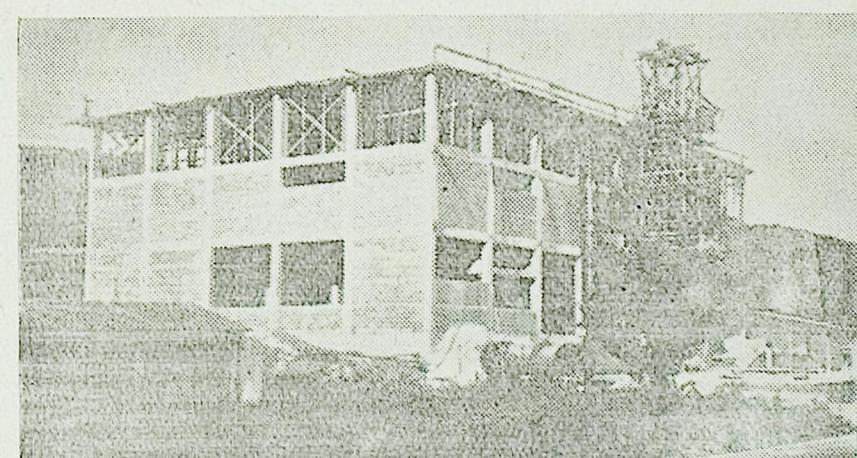
Zgradba osemletke v Gračišču je pod streho

V torek 27. julija bomo v Gračišču pokrili poslopje nove osemletke. Za ta dan pripravljamo skromno slovesnost. Ko bo na slemenu ostrešja zavihrala naša zastava, pritrjena na zeleno smrečico, bo navzočim gornik v kratkih besedah pojasnil pomen nove osemletke.

V notranjosti bosta tisti dan popolnoma dokončani tudi dve učilnici, tako da bo z novim šolskim letom že lahko začel pouk v novih prostorih. Osemletka bo imela, ko bo popolnoma dokončana, osem velikih učilnic, dve učilnici za ročna dela (obrtno šolo) in telovadnico. Stanovanjsko poslopje za učiteljstvo (3 družinska stanovanja in 2 samiški stanovanji) bodo zgradili kasneje. Stanovanjsko poslopje bo imelo tudi lep vrt. P. K.

V MAREZIGH MLATIJO

Že od prejšnjega ponedeljka brmi na trgu pred zadružnim domom mornaric mlatilnica. Ves trg zavzemajo visoko načoljeni vozovi snopov pšenice. Dva velika kupa plev naznačljata, da so omlatili že precej pšenice. Kmetje pravijo, da je pšenica kljub pomladanskemu in tudi poletnemu deževju kar dobro obrodila. Po navadi, kadar je letina dobra, pridelajo okrog 20 stotov zrnja na hektar, letos je le okrog 14 stotov na hektar, ali dobro četrtnino manj kakor v dobrih letih.

Gradnja moderne hladilnice pri Dekanu vidno napreduje. Predvidoma bo dograjena ob koncu leta

Okraini ljudski odbor Koper
Okraini odbor SZDL
Okraini komite ZK

čestitajo vsem delovnim ljudem okraja KOPER

k Dnevu vstaje

slovenskega naroda

in želijo novih uspehov pri

graditvi naše socialistične domovine - Jugoslavije

Nov valjčni mlin v Kubedu

V nedeljo 25. julija bo v naši vasi velika slavnost, na katero smo se pripravljali že dolgo časa. Ob navoročnosti predstavnikov občine ter okraja in člana izvršnega sveta L.R. Slovenije, tovariša Viktorja Avblja bomo izročili v obratovanje modern valjčni mlin. Povabili smo tudi zastopnike večjih mlinskih podjetij iz Slovenije, predstavnike okrajnih komitejev Zveze komunistov iz Kopra in Šežane ter predstavnika Glavne zadružne zveze Slovenije.

Posopje mlina je začela graditi že bivša kmetijska delovna zadružna. Po likvidaciji je začeto delo nadaljevala splošna kmetijska zadružna v Gračišču, ker je bil tak mlin velika gospodarska potreba za več občin, ne pa samo za Gračišče. Ko bo začel obravati, se ga bodo lahko posluževali prebivalci občin Gračišče, Črnika, deloma iz občine Marezige in iz hrvatskega dela občine Oprtalj, Gradenj in predel Buzet. Mlin bo imel dva valjčna stroja za mletje pšenice in koruze in poleg teh še nekaj kamnov za mletje slabšega žita.

Sstroški gradnje mlina, nabava strojev in ostalega inventarja znašajo skupno okrog 28 milijonov dinarjev. Vsi prebivalci občine in prav tako sosednjih občin se zelo veselijo tega pridobitve, ki jih bo olajšala prevažanje žita v oddaljene mline, kjer so morali čakati včasih tudi več dan in zamujati dragoceni čas. — P. K.

Ob praznovanju letošnje obletnice Dneva vstaje čestitamo delovnemu ljudstvu sposobnemu premagovati največje gospodarske težave in poglobiti pridobitve revolucije

Ljudski odbor mestne občine Koper

V Glemu bodo sezidali ljudski dom

Težko nam je bilo, ko smo pretekla leta poslušali poročila in brali v časopisih: »Slovensko smo odprli zadružni dom. Začeli smo graditi kulturni dom, da bomo prišli do prostorov, kjer bomo imeli kulturne pridobitve, zborovanja itd. Pred kratkim smo odprli ljudski dom, in podobno. V naši vasi bi bil lep ljudski dom prav tako potreben, če ne še bolj kakor v kakem večjem središču. Zdi se, da bo sedaj prišlo do uresničenja te želje. Te dni je bila v vasi komisija geometrov, ki je pregledala prostor, kjer naj bi stal bodoči ljudski dom. Ljudje so z veseljem sprejeli to vest in so pripravljeni pomagati s pristojvnim delom, da bo ljudski dom čimprej do grajen. — S. T.

Babiči

Na zadnjem zboru volivcev so ljudje zahtevali, da bi stavbo, ki jo je gradila bivša kmečka delovna zadružna za skupni hlev, dobila v last vas. Okrajni ljudski odbor je sporazumno z občinskim ljudskim odborom v Marčigah ustrežel želji vaščanov in dovolil, da stavbo lahko preuredijo v kulturni dom.

Ze več časa se je širil glas, da bo stavbo prevzelo podjetje »Vino« v Kopru in jo preuređilo za skladišče vina. To vaščanom ni bilo prav, ker so pri gradnji precej prispevali s pristojvnim delom. Zdaj je vprašanje rešeno in bodo lahko ljudi začeli s preurejanjem. — A. P.

Naj nam s'uzi za svetel zgled

Velika dejavnost, katero je pokazal mladinski aktiv iz Budanji,

ne sme kar tako mimo nas. Pokazati ga moramo v pravi luči, kakršno si je priboril med aktivni vippavske občine. Ne samo, da je eden najboljših aktivov v občini, temveč je prispeval svoj veliki delež k kulturnemu razvijanju svoje vasi.

Z igrami »Razvalina življenja« ter dvakrat prikazano igro »Prisiljena ženitev«, ki je bila izključno plod in trud mladih igralcev in požrtvovalnega učiteljskega osebja v Budanjah, so želi mladinci velik uspeh. S tema dvema igrama so dokazali zopet svoje delavnosti pa tudi dobitek je našel svojo pravo pot. Nabavili so si raznih potrebščin.

Knjižnica, ki je bila na pobudo mladinskega aktiva odprtja, je tudi med prebivalstvo Budanj dobita svoje stalne obiskovalce. Razveseljivo pa je dejstvo, da knjižnico obiskuje precejšnje število mladine. Resno mislijo na ustanovitev tamburaškega in pevskega zborna, posebno zato, ker imajo na razpolago precej instrumentov od prosvetnega društva. Pričeli so z gradnjo nogometnega igrišča. Dodeljni potrebno zemljišče za igrišče, mladinci so se dela resno oprijeli in takoj pričeli z gradnjo igrišča.

Upam, da bo mladina iz Budanj, ki je sedaj najaktivnejša v občini, še naprej z veseljem izpolnjevala svoje dolžnosti in gojila svoje člane v pravem socialističnem duhu, ki bodo znali spoštovati in ceniti naša socialistično stvarnost. — RK

Bil je strah in trepet Italijanom

V nedeljo 10. t. m. so v Vipavi spremili k zadnjemu počitku 65-letnega Boga Petra - Perica. Smrt, ki je nenadoma vzela starega borca za pravice delovnega ljudstva, je prebivalstvo Vipave zelo potrla. Od njega se je na pokopališč poslovilo precejšnje število Vipavev, med njimi tudi nekaj takih, ki so bili priča hrabrim dejanjem v borbi proti nenasitnemu italijanskemu imperializmu že med I. svetovno vojno. Pokojni je bil znan kot trd, jeklen in neizprosen mož, borec, kakršnega se je dobilo le v času narodnoosvobodilne borbe.

Delovni kolektiv podjetja
GLOBUS
KOPER

☆ ☆ .
ČESTITA K DNEVU VSTAJE
SLOVENSKEGA LJUDSTVA,
22. JULIJU VSEM OBISKOVALCEM KINEMATOGRAFOV
TER DELOVNIM LJUDEM
SLOVENIJE
☆ ☆ *

»SELVEG«
uprava za cono B, KOPER
DNEVU VSTAJE
22. JULIJU
Pozdravlja ob
vse delovne ljudi naše domovine

Končno bo zadružni dom tudi v Borštu gotov

Gradnja zadružnega doma se bliža svojemu zaključku. Pleskarji bodo notranje prostore. Zadružni dom, ki ga bomo slovesno odprli v jeseni, bo tudi za našo vas velika pridobitev. Do sedaj nismo imeli niti primerenega prostora za kulturne pridobitve in sestanke. Z gradnjo smo začeli že pred več leti, toda moralno prekinili zaradi pomanjkanja gradbenega materiala in denarnih sredstev. Veliko dela smo opravili s pristojvnim delom.

Zadružni dom bo imel v notranjosti veliko dorano za pridobitve, prostore za trgovino in gostilno ter eno stanovanje. — J. V.

Kulturno življenje v Sečovljah

Vzporedno z velikim gospodarskim razvojem Sečovelj napreduje tudi kulturno delovanje naše občine.

Za kulturno razvedrilo so najprej poskrbeli Koprčani, ki so nam zaigrali »Carmenc in italijančini in Vozel« v slovenščini. Za festival pa so se pripravili tudi domači. Italijanski dramski krožek je nastopil z igro »Izgubila sem svojega moža« v režiji tov. Kandusove. Nastopili so tudi mladi pevci in nas razveselili z lepim programom. Med tednom so nastopili tamburaši, sošisti in mešani pevski zbor učiteljičnikov iz Pakrac. Ob koncu festivala pa je dramski krožek »Svobodek« predstavil občinstvo z igro »Kršmarica Mirandolina« v režiji tov. Paternosta.

Zelo živa je bila razprava v zvez-

Kmetijski tečaj za mlade učitelje v Ložah pri Vipavi

V Ložah pri Vipavi se je zbral 20 mladih učiteljev in učiteljic iz vseh osnovnih šol na Goriškem na 15-dnevni kmetijski tečaj. Priznani kmetijski strokovnjaki predavajo na tečaju in seznanjajo mlade prosvetne delavce in vprašanja iz poljedelstva, živilnega, vinogradništva, vrtnarstva in drugim. Poleg tega bodo mlade učitelje seznanili z uporabo modernih strojev v kmetijstvu in drugimi agrotehničnimi ukrepi, ki jih mora poznavati vsak naš kmetovalec, če hoče napredovati in izboljšati svoje posestvo. Tečaj je organiziral svet za prosveto pri okrajnem ljudskem odboru Gorica.

Okrajna zadružna poslovna zveza v Kopru

čestita k prazniku slovenskega ljudstva
Dnevu vstaje

Na Cradišču bo proslava stodesetletnice rojstva Simona Gregorčiča

Stodelnica rojstva Simona Gregorčiča je minila med grmenjem topov, ko je primorsko ljudstvo bilo najtežji boj za svoj obstanek. Zato je prav, da toliko bolj slovensko proslavimo stodesetletnico rojstva goriškega slavčka.

Okrajna zveza prosvetnih društev za Goriško pripravlja veliko proslavo za 16. avgust. Proslava bo na prostem v Gračišču pri Rencih, tam, kjer je pesnik živel in delal. V vasi je še sedaj pesnikova hiša, od koder je lep razgled na staro Gorico in bližnjo okolico.

Na proslavo bodo prišla tudi nekatere slovenske prosvetne društva iz Tržaškega ozemlja. — ro-

Muzej za Goriško se preseli v Kromberški grad

Posebna komisija pri MLO v Novi Gorici je sklenila, da bo uredila vse potrebno za preselitev muzeja za Goriško iz poslopja osnovne šole v Solkanu v Kromberški grad. Do sedanji prostori niso več odgovarjali potrebam in namenu tako pomembnega muzeja. Kromberški grad, ki je star več sto let in ima veliko zgodovinsko vrednost, je kot nalašč ustvarjen za muzej. Zaradi svoje višinske lege je hkrati velika privlačnost za izletnike.

Posopje gradu bodo pred prizetljivo primerno preuredili, prav tako znameniti stolp. Predvidevajo, da bo delo stačalo okrog 100 milijonov dinarjev.

Maršal Tito — boter desetemu otroku v družini Leban iz vasi Kamno na Tolminskem

Predsednik republike maršal Tito je na prošnjo staršev botroval desetemu otroku zakoncev Leban iz vasi Kamno št. 41 na Tolminskem. V imenu maršala Tita je roditeljema izročil posebno darilo maršala Tita, velik zavoj z raznovrstnimi potrebščinami za novorojenčka, sekretar okrajnega komiteja ZK Slovenije tovariš Albin Dujc. V imenu okrajnega odbora Tolmin je zakončno čestital in voščil tajnik Ciril Kos, v imenu občinskega ljudskega odbora mesta Tolmin pa Fr. Rutar.

Občinski odbor mestne občine Portorož

čestita ob Dnevu vstaje vsem svojim občanom

MLIN - ŽAGA TOMAJ

čestitajo k 22. juliju, prazniku vstaje slovenskega ljudstva

Občinski ljudski odbor SELVEG

čestitamo k prazniku Dneva vstaje vsem našim občanom in vsemu delovnemu ljudstvu Slovenije.

Iz razgovora s predsednikom OLO Sežana Danilom Petrinjo-Primožem

Sežana se razvija v pomembno industrijsko središče

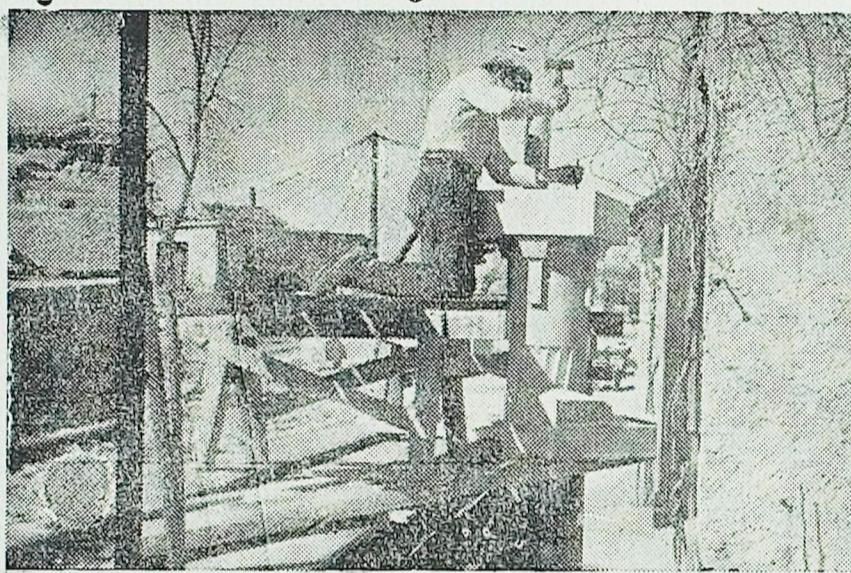
KREPITEV NIŽJIH UPRAVNICH ORGANOV, V KATERIH SODELUJE ŽE NAD 6000 VOLILNIH UPRAVIČENCEV. — ZA 211 ODSTOTKOV VEČJA INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA OD LANSKEGA LETA. — NOVA TOVARNA BO IZDELALA PO PETIH LETIH NA LETO 60.000 MOTORNIH KOLES. — KRAŠKIM KAMNARJEM BODO DVIGNILI PLAČE. — LANI SO KRAŠKI KMETJE PREJELI NAD 80.000.000 DIN SAMO ZA PLEMENSKO ŽIVINO

Tovariša Danila Petrinjo-Primoža je kaj težko iztakniti, posebno za novinarški razgovor. Iskali smo ga reci in piši trikrat, končno le srečno ujeli in, čeprav je imel važne opravke, je pristal na kratek razgovor. Prav takrat se je razgovanjal z direktorjem Industrije kraškega marmorja. Glede načrtov za novo delavnico se je nekje zapelo, pa je moral poseči vmes. Tovariš Primož je prav za prav povsod zraven in ima, kakor so nam pravili, velikanške zasluge za razvoj nastajajoče se žanske industrije.

V razgovoru smo se zaradi pre-skopo odmerjenega časa omejili le na glavne probleme sežanskega

stvene dejavnosti, kjer še niso razviti.

Dosedaj je v našem okraju v organizah družbenega upravljanja v gospodarskih podjetjih, v raznih odborih, komisijah in svetih nad 6000 volivcev, kar pomeni, da je vsak četrti volivni upravičenec. Vendamoramo ugotoviti, da je zlasti na področju Istre in Brkina krog ljudi v teh organizah družbenega upravljanja ozek, tako da so eni in isti ljudje več v odborih, svetih, komisijah itd. To je brezvroma slabost, ki jo je treba vsekakor odprljiviti v tem smislu, da sodeluje v družbenem upravljanju čimvečji krog volivcev in da se vsak človek uči

Kraški kamnolomi so dali med drugim tudi mnogo spomenikov

okraja. V našem listu se bomo še povrnili na prikaz posameznih gospodarskih vprašanj. Ta razgovor nam je osvetil celo vrsto konkretnih uspehov in načrtov, ki kažejo, kako se sežanski okraj poskuša otresti pasivnosti in dvigniti narodni dohodek na slovensko povprečje ter zaposliti vso razpoložljivo delovno silo.

Vprašanje: Zeleli bi, tovariš predsednik, da nam najprej poveste, kako je v vašem okraju s prenosom kompetenc iz OLO na nižje upravne organe in glede na bodoče komune.

Odgovor: Po III. kongresu ZKS smo se bolj direktno lotili problemov okrog družbenega upravljanja, tako da bi prenesli čimveč upravnih zadev v upravljanje širokih ljudskih množic. Imeli smo že vrsto sestankov s predsedniki občin, sejo komiteja, sejo okranega odbora SZDL in več občinskih sej. Na teh sejah in sestankih smo sprejeli osnovni kriterij, oziroma analizirali stanje samoupravljanja delovnih ljudi v našem okraju in ukreplili potrebno za njegovo nadaljnje razvijanje. Menimo, da lahko dančno na družbeno upravljanje ne samo gospodarska podjetja, temveč tudi komunalna podjetja in ustanove ter kmetijska gospodarstva. To smo že začeli uresničevati. Tako postavljajo na zborih volivcev odbore za upravljanje agrarnih skupnosti (Podgrad, Herpelje), občinskih in vaških vodovodov, občinskih noti in cest, šolske odbore itd. Izkušnje so pokazale, da je družbeno upravljanje teh komunalnih objektov zelo pozitivno, tako n. pr. v občini Sežana, kjer imajo upravne organe za upravljanje vaških vodovodov (Orlek, Potvor), sami vodijo računa o vzdrževanju vodovoda, sami so sklenili pogodbu dobavi vode, obračunavajo z dobaviteljem in izterjujejo od potrošnikov, tako da občinski ljudski odbor samo nadzoruje njihovo delo in jim daje pravne navete.

Te izkušnje zahtevajo od nas, da mnogo resnejše delamo na tem 1., da usposobimo že obstoječe organe družbenega upravljanja, in 2., da razvijemo organe družbenega upravljanja na vsa tista področja gospodarske, kulturno-prosvetne in zdrav-

Vprašanje: Mnogo je bilo govor o pasivnosti vašega okraja, vendar se v zadnjem času vse češče slišijo glasovi o velikem dugu in razvoju industrije ter o zaposlitvi novih in novih ljudi. Bi nam povedali kaj o tem posebno še o perspektivah industrijskega razvoja?

Odgovor: Stanje našega okraja je znano in mislim, da ni treba, da o njem govorim. Naš okraj obsegajo namreč dobrih 15 km širok pas okrog tržaškega ozemlja. Sama dega in struktura našega okraja nam jasno kažejo, da je razvoj v lokalni industriji pričakovljeno v letu. Po družbenem planu se bo letos industrijska proizvodnja povečala na pram 1953. letu za 211 %, zaposlost pa za okrog 40 %. Največji razvoj bo napravila industrija, bizerterije, marmorja in radio-industrija. Brez dvoma gre zasluga za tak porast industrijske proizvodnje v okraju aktivnim okrajem Slovenije, ki prispevajo velika materialna sredstva za razvoj te industrije. Tako bomo letos investirali v našo lokalno industrijo 155 milijonov din. Sedaj se pripravlja in bo 27. t. m. OLO sklep o ustavnostivem večje tovarne motornih koles v Sežani. Predvidevamo, da bo tovarna že v letošnjem letu izdelala večje število prototipov.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Tovariš Edvard Kardelj o pripravah na komune

Na konferenci z novinarji v Beogradu je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš Edvard Kardelj govoril o pripravljivih delih za ustanavljanje komun.

Ena izmed glavnih posledic razumevanja tega procesa, je reklo tovariš Kardelj, je naglica in novzdostna pripravljenost. Opazimo tudi napačno pojmovanje v zvezi z ustanavljanjem komun, ko ne razlikujemo administrativne razdelitve ozemlja in razdelitve, na kateri morajo sloneti komuna, ki je pravljena družbeno ekonomski in politični problem. Kot izhodiščno točko moramo upoštevati zlasti odločilno vlogo ljudskih množic, v teritorialnem

času pa občino in ne okraj. Posebno poglavje predstavljajo mestna in industrijska središča, ki so povezana s svojo okolico. Poglavitno je tudi postaviti težišče na razširitev pravic občin v teritorialnem okviru sedanjih okrajev.

Zlati je tovariš Kardelj poudaril, da je treba vse spremembe izvesti v okviru sedaj veljavnih predpisov, da je treba prenos funkcij iz okraja na občine utemeljiti s statutom okraja.

O delovnem času v trgovinah našega okraja

V našem okraju že nekaj časa razpravljajo o delovnem času v trgovinah. Že meseca marca je Mestni sindikalni svet poklical predstavnike posameznih podjetij na sestanek na katerem naj bi se pomenili o delovnem času v trgovinah. Na tem sestanku je bil tudi član trgovinskega sindikata iz Ljubljane, ki je predlagal, da se tudi pri nas skrajša delovni čas in bi imeli eno popoldne v tednu zaprt (zdi se mi, da v soboto). Vsi smo ta predlog sprejeli. Zato bi bilo že čas, da to vprašanje rešimo ker je pravilno in ne neizvedljivo, posebno še, ker imajo povsod druge v Jugoslaviji eno popoldne v tednu zaprt.

Na kratko

V Zagrebu so ustanovili Združenje jugoslovanskih sejmov, ki ima analogo izboljšati organizacije in sistem razstavljanja. Ustanovna skupščina tega Združenja bo še ta mesec. Na sestanku so tudi določili termine za spomladanske in jesenske sejme, in sicer za Zagrebški veselj, Novosadski mednarodni sejem Ostješki sejem, Mariborski temen in Ljubljansko razstavitev.

V LR Hrvatski so v letošnjem prvem polletju načrpali približno 45.000 ton surove nafte, kar je skoraj za eno tretjino več kot v prvem polletju lani.

Tekstilna podjetja Slovenije so izvozila v prvem polletju letos okoli 11 milijonov metrov tekstilnega blaga v vrednosti 1,5 milijona dolارjev. Izvazali so predvsem v Anglijo, Turčijo, Francijo, Libanon, Jemen, Saudovo Arabijo in Jordan.

Tovarna papirja na Reki je naš edini izvoznik cigaretnega papirja. Lani ga je prodala Turčija, Grčija in Argentina 647 ton. Zelo verjetno pa bo letos začela izvazati tudi na Kubo, v Sirijo, Belgijo, Urugvaj in Paragvaj.

Reška tovarna je izvoznica tudi drugih vrst papirja; saj je izvozila lani 113 ton raznih vrst. Na domačem tržišču je tovarna prodala 489 ton cigaretnega papirja in 2058 ton celuloznegga papirja.

V Ohridskem jezeru ujamemo letno 300.000 kg rib, v Prespanskem jezeru do 150.000 kg rib in v Dofranskem do 600.000 kg.

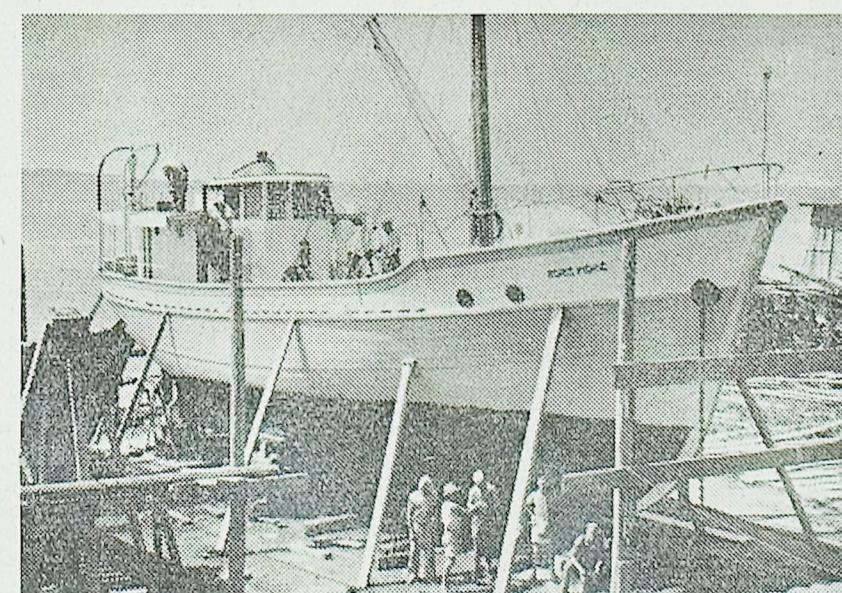
Gostinsko podjetje HOTEL »CENTRAL« v Portorožu

čestita vsemu delovnemu ljudstvu k državnemu prazniku in vabi vse one, ki se želijo razvedriti, v vr'no restavracijo

„V E S N A“

Kjer dnevno igra za zabavo in ples akademski orkester iz Ljubljane

LADJEDELNICA „BORIS KIDRIČ“ PIRAN

želi ob priliki

Dneva vstaje slovenskega ljudstva

vsem delovnim ljudem polno uspehov v nadaljnji izgradnji naše socialistične domovine

Hodil po zemlji sem naši . . .

Danes, ko ima naša srednješolska mladina neprimerno več možnosti za skupinska potovanja po naši ožji in širši domovini, lahko ugotovimo, da večina dijakov, posebno tistih s podeželja — odhiti takoj po končanem pouku na svoje domove. Razumljivo je, da vleče vsakega najprej domov, saj se nekateri izmed njih po končanih počitnicah ločijo od svojcev in rojstnega kraja do naslednjih počitnic, ko zopet pohitijo domov...

Tako teče leto za letom in mnogi med njimi šele po končani srednji šoli, ko jih popelje življenje v poklic ali nadaljnji študij na visoko šolo — z razočaranjem spoznajo, da so vsa pretekla leta zamudili nekaj, česar ne bodo mogli nadoknaditi nikoli več.

Lastna domovina jim bo tuja in odmaknjena, vse tisto, kar so se pri urah zemljepisa naučili bo čas izbrisal iz spomina. Toda kaj so medle predstave ob teoretični razlagi v primeri z resničnim, zanimivim in čestokrat romantičnim potovanjem po naši domovini. Stik z neštetimi kraji, mestom in podeželjem, planinami, gozdovi in jezerci zapusti potjočemu neizbrisne vtise, ljubezen do domače grude in našega človeka. Obenem s poučnim spoznavanjem najde mladi človek tudi zadovoljenje v svojem stremljenju po samostojnosti, kajti neredko se zgodi, da naleti tak »vagabund« na velike ovire in težave, za rešitev katerih je potreben hitro in samostojno odločanje.

Da ni za taka potovanja sredstev, je jalov izgovor, ki se ga tako radi poslužujejo naši srednješolci in se jim zdi nepravilna ovira. Samo če pomislimo, koliko načinov potovanja si lahko izberemo, razprimo vsak dvom in vse predstode. Tisti »ne gre« pa nam po uspešnem potovanju zapusti v zavesti prijeten občutek, da smo premagali samega sebe in vse predstode, ki so v življenju čestokrat glavna ovira na poti k uspehom in ustvarjanju.

Brez dvoma je potrebno za taka, posebno pa daljša potovanja temeljite priprave. Dopoljanje z dijaki drugih šol pa je najboljša oblika, ne samo zaradi koristnih podatkov, ki nam jih ti lahko posredujejo, ampak izpolnjujemo obenem s takim zblževanjem naše mladine vzhodno poslanstvo — bratstvo, o katerem toliko govorimo, na žalost pa dejansko mnogo premalo storimo.

Pri snovanju načrta mora biti med člani take skupine sleherni

sklep soglasno sprejet in dobro pretehan z vseh strani. Nasvete dijaka, ki kraje predvidene za potovanje že pozna, mora cel kolektiv skrbno upoštevati in mu tudi pozneje povrati vodstvo. Seveda mora sloneti vsa zamisel na osnovni materialni bazi, nikakor pa ne sme imeti takšna skupina za cilj drznih podvigov, ki bi prekoračili meje telesnih sposobnosti, n. pr. prečkanje gorskih masivov brez izkušenega vodiča in pomanjkljive opreme. Lahko pa si mladi ljubitelji gora izberejo prvo leto manj neverne poti in se postopoma navajajo na težje terene. Seveda traja taka pravila, da se oposobimo za dobre planince lahko več let, je pa ravno zaradi postopnega utrjevanja telesa in nabiranja izkušenj jamstvo za uspešno in po vsem svetu prijavljeno planinstvo.

Načas zahteva klenih in odločnih ljudi. Omahljivci in slabici so najšibkejša točka v vojni in miru, zato je organiziranje taborništva,

planinarstva itd. — baza za samoinicativno širjenje koristne povezave v naravo. Zaostalost nekega naroda se izraža najbolj ravno v tem, da živi že mladi rod lokalno življenje v ozkih mejah svojega okoliša. Vsak skok ali pogled »čez plot« pa navdaja takega človeka in nezaupanjem v samega sebe.

Primorska mladina, ki je znala dolga desetletja kljubovati tudi okupaciji je zopet svobodna. Grenke izkušnje preteklosti bi morale biti vsem resen opomin, da se le v medsebojnem spoznavanju lahko kuje trdna veriga bratstva. Ali obstaja prikladnejše zblževanje med našo mladino, kot je takšno?

Solsko leto se je končalo. Če ne boste pohiteli z načrti, bo zopet zameleno celo leto. Malo narodov je na svetu, ki bi se lahko postavili s tako razkošnimi lepotami, kot jih nudi naša domovina. Ali nam naj ostanejo tuje?

B. B.

Iz borb istrskih partizanov

(Nadaljevanje s 6. strani)

zani ujeli nemškega kapetana in rešili zbrane Šmarčane pred internazijo.

V jeseni 1944 so partizani zvezdeli, da se bo skozi Pomjan peljal neki višji nemški oficir. Napravili so zasedo. Kmalu je prvozil po cesti kamion, za njim motorno kolo, nato pa dva osebna avtomobila. Jurij. Ujeli so tri žive Nemce, zaplenili osebni avto in motor.

Niti v samem Kopru se sovražnik ni več čutil varnega. Nekega jutra je bilo po ulicah raztresenih polno letakov. Nekaj partizanov je prišlo ponoči v mesto, kljub temu da so Nemci poplavili vse bivše soline. Ko so se partizani vračali, so v Škocjanu nalači vrgli nekaj bomb. Nemci so vso noč streljali iz Kopra na Škocjan, partizani pa so se jim smejali iz svojega skrivališča.

»ZGODBICA« KOPRSKEGA ŠOFERJA DE AGOSTINIA

Brigadir karabinjerjev v Kopru je z enim karabinerjem prišel v garazo lastnika taksija De Agostinija: »Tako pripravite taxi. Peljali nas boste v Marezige.«

»Kako, gospod brigadir? Saj so vendar gori ribelli, banditi!«

»Kaj se bojite, saj je vendar tako mirno. Nobenega ni več.«

Toda De Agostini ni hotel peljati brigadirja v Marezige. Sele, ko se je ta tretjič vrnil in mu zagrozil z zaporom, je pristal. Do Marezige je šlo dobro, čeprav so se šoferju ježili lasje. Ko pa so se vračali, so na nekem ovinku skočili pred taksi štirje partizani:

»Stojo!« Šofer je takoj ustavljal. Ne brigadir in ne karabinjer ništa utegnila zgrabitati za orožje. Pohlevno sta na ukaz partizanov zlezla iz avtomobila.

»Kako pa z vami,« so partizani vprašali De Agostinija, »ali greste

nam z avtomobilom, ali pa brez avtomobila nazaj v Koper.« Seveda je izbral drugi predlog. Kaj bi on v partizanih, ko je vajen le voziti, hodi pa težko. Pred očmi so mu žigali taxi, brigadirja in karabinjerja pa odpeljali s seboj.

Po desetih letih je De Agostini, ki se živi v Koperu izjavil:

»V prvi svetovni vojni v Karpatih nisem užil toliko strahu ves čas, kot sem ga vri tem napadu v četrte ure.«

★

Le nekaj tovarišev nekdanje komande mesta Koper je preživel borbo. Večina jih je žrtvovala življenje pri raznih akcijah. Na ulicah Kopra večkrat srečamo tovariša Joška Sergaša, Jožeta Grbca, Valterja, Jakomina Valerija in še nekaj drugih. Kot med borbo, opravljajo danes svojo dolžnost vestno in ne gledajo na urnik. Ostali so tisti in skromni graditelji socializma na ozemlju, kjer so tolikokrat napadli sovražnika.

Na koprskih ulicah srečavamo poleg teh tudi nekdanjega ilegalca iz Pomjana, tovariša Franca Benčiča. Ostal je predan svojim Istranom, kot je bil predan borec udar-

»Istra« - Koper

tovarna ščetk, čopičev itd.

čestita ob prazniku

vstaje slovenskega naroda

TRUDILI SE BOMO TUDI V BODOČE, DA BOMO NUDILI NASIM ODJEMALCEM KVALITETNE IZDELKE
PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH

TRGOVSKO PODJETJE

»BOR« KOPER

KUPUJE IN PRODAJA NA DEBELO VSE VRSTE OBDELANEGLA IN NEOBELANEGA LESA, VSA TRDA GORIVA IN GRADBENI MATERIAL.

VRŠI KVALITATIVEN IN KVANTITATIVEN PREVZEM
BLAGA ZA DOMAČE IN INOZEMSKE TVRDKE
ČESTITAMO K DNEVU VSTAJE!

»Prerade«

grossistično trgovsko podjetje Portorož

čestita k Dnevnu vstaje vsem svojim djemalcem in vsem delavnim ljudem

K prazniku vstaje slovenskega ljudstva čestitamo vsem delovnim kolektivom širom naše domovine.

MIZARSKO PODJETJE SENOŽEČE

Izdelujemo vse vrste pohištva in specialne mizarske izdelke kot radijske škatle in podobno.

Ljudski odbor mestne občine Postojna

Mestni komite ZK

Mestni odbor SZDL

Mestni odbor ZB

Mestni odbor LM

ČESTITAMO K PRAZNiku VSELJUDSKE VSTAJE, 22. JULIJU, TER ŽELIMO NADALJNJIH USPEHOV PRI GRADITVI SOCIALISTIČNE DOMOVINE.

LJUDSKI ODBOR OBČINE KOPER-OKOLICA

čestita vsem delovnim ljudem svojega območja k Dnevnu vstaje

Upravni odbor in sindikalna podružnica kolektiva

„ARRIGONI“ IZOLA

čestita vsemu delovnemu ljudstvu ob Dnevnu vstaje slovenskega naroda z željo, da bi pridobitve tega zgodovinskega važnega dneva rodile vedno večje sadove v izgradnji socializma.

Kmetijska zadruga
Koper in okolica

se pridružuje čestitam vsem delovnih ljudi in kolektivom ob praznovanju Dneva vstaje

Občinski odbor
mestne občine
Piran

čestita k Dnevnu vstaje vsem delovnim ljudem, kolektivom in ostalem prebivalstvu občine

Kurir Tonček

V mali gorski vasici je živel kurir Tonček. Bil je važna zveza med dvema partizanska četama, ki sta takrat taborili v bližnjih gozdovih. V raztrgani obleki in bos se je prebijal skozi sovražne vrste, ni se ustrashil ne snega in ne dežja, pa tudi še tako močna burja ga ni prestrašila.

Nekega dne pa so Tončka zasiali Italijani. Temu je bil nekoliko tudi sam krv. Svojo skrivnost je razkril sosedovemu Frančku, le-ta pa se je pobahal pred vaškimi otročaji, kakšnega prijatelja ima. Toda med temi otroki je bil tudi karabinjerjev sin, ki je vso stvar povedal svojemu očetu. Toda, ko so Italijani Tončka prijeli, niso našli pri njem nobenih pisem, ker jih je še pravočasno pogolnil. Pretepli so ga, da je bil ves krvav in ga odpeljali v zapor. S stisnjениmi ustnicami je Tonček zadreževal jok. Trdno pa je sklenil, da ne bo povedal niti besedice, pa naj storijo z njim, kar hočejo.

Drugega dne ga je zaslileval delušast Italijan. Ponudil mu je stol in bombone in bil zelo prijazen. Zatevil pa je, naj mu Tonček pove, kje so partizani in kam je prenašal pisma. Tončku so se zasvetile oči, ko je zagledal bombone, saj jih že tako dolgo ni imel v ustih. Toda hitro je zatrl željo in molčal. Italijan mu je prigovarjal s sladkim glasom. Toda, ko je videl, da nič ne opravi, je postal surov. Ko tudi to ni pomagalo, je začel Tončka pretepati in ga grdo psovati. Otrku se je vila kri iz ust in nosa, zgrudil se je na tla. Italijana ni bilo prav nič sram, da tepe otroka. Potem so ga polivali z vodo, da se je zavedel in ga zopet odpeljali v zapor.

To so ponavljali več dni, dokler se niso prepričali, da hrabi Tonček ne bo ničesar izdal. Pustili so ga domov in ga stalno nadzorovali. Toda neke viharne noči je Tonček poljubil mater in se od nje poslovil. Zmuznil se je v gozd, kjer je našel partizane. Sprejeli so ga kot borca.

Napisal MEDICA FRANC iz PIVKE

Tudi naša vas se je borila za svobodo

Bilo je nekega jutra med vojno. Ko smo vstali, smo zaslišali pokanje pušk, topov in drugega orozja. Nemci so napadli Črni vrh. Bilo jih je veliko in bili so dobro oboroženi. Naši starci in mladi borci pa so se hrabro borili, čeprav niso bili tako dobro oboroženi in tudi postojank niso imeli. Tudi tokrat so odbili Nemce.

Ljudje iz naše vasi so vedno nosili partizanom v gozd hrano. Tudi moja mama je nosila. Blizu gozda smo imeli njivo krompirja. Mama je naložila jedila v košaro in jih pokrila, na vrh pa je dala veliko posodo s pepelom, češ da ga gre potresat po krompirju. Ko je potresla pepel po njivi, je položila košaro na dogovoren kraj. Ko je dobila znamenje, da je košara prazna, jo je vzelna in šla domov.

Nekoč so Nemci našo vas bombardirali in vsi smo bežali. Takrat je bilo veliko uničenega.

Napisala HLADNIK VLADISLAVA iz ČRNEGA VRHA nad Idrijo

Spomini na našo borbo

V gozdčku nad Strmcem se je živahnog povorjala skupina partizanov. Cakali so, da jim bodo matice iz vasi prinesle kosilo. Veselili so se že, da bodo zopet enkrat po dolgem času imeli polne želodec.

V vasi je dobra partizanska mama kuhalo velik lonec dobre »minstre«. Iz lepih misli jo je zbudila sosedka, ki je vsa zaspela prinesla novico, da so v vasi Nemci. Nekdo je ovadil domačine, da pomagajo partizanom. Lonec z jedjo je bil pretežak, da bi ga mogli stari pravočasno skriti in tako so ga našli Nemci. Takoj so uganiли, za koga naj bi bila ta hrana, zato so pregledali in premetali vso hišo. Ko niso ničesar našli, so bili še bolj razjarijeni in venomer so kričali: »Banditi,

banditi!« Hoteli so prisiliti vaščane, da bi jim izdali, kje se skrivajo partizani. Ko jim ni uspelo, so stare in mlade zbrali pred krčmo in prav nič jim niso pustili vzeti s seboj.

Medtem so partizani v gozdu ugličali, kaj se je zgodilo, da ni od nikoder ljudi s hrano. Ko so zaslišali strele, so v zli slutnji stekli proti vasi. Ko so prišli do roba gozda, so zagledali ustreljenih 16 talcev, najzavednejših vaščanov. Partizani so prijeli za puške, da bi stekli v vas na Nemci. Toda komandant jim tega ni dovolil, ker se je bal, da bi s tem vaščanom še bolj škodovali, saj bi jih Nemci lahko vse pobili.

Toda s smrtno talcem Nemci še niso bili zadovoljni. Žene in otroki so nagnali proti vasci Logu, potem pa so njihovo vas zažgali. V hlevih je mukala živina, toda nihče ji ni pomagal. Sadno drevje je gorelo in sadovi na njih so bili pečeni od vročine. Talce so krvniki pokopali tako, da so jih pozneje svojci komaj našli.

Po osvoboditvi so hiše obnovili, tam pa, kjer so pokopani talci, evede lepe rože.

Napisala KRAVANJA MAJDA iz KOPRA

Na loki

Ne budite naše čeče,
dokler ni nebó že rdeče,
vi budite čeče našo,
kadar sončece bo vzšlo,
kadar ptičke zapojo
in ko čas bo že za pašo,
ko pastiček krene v log
in zatobi glasno v rog.

Prelepó pastir zatobi
in po svoje jo zarobi:
»Priženite sem živino,
sem v široko to dolino,
sem v dolino to široko
k meni na zeleno loko.«
Ženske priženó, dekleta
in še drobna otročeta.

Volk in pes

(Ruska pravljica)

Sestran volk je srečal blizu vase rejenega psa. Med razgovorom, ki se je med njima razvil, je volk vprašal, od kod dobivajo psi toliko hrane, da ne trpe nikdar pomanjkanja.

»Od ljudi,« je rekel pes.

Volk pa je vprašal: »Ali morate zato veliko delati?«

»Niti ne,« je odgovoril pes, »naša dolžnost je, da čuvamo dvorišče.«

»Za tako malo dela vas ljudje takoj dobro hranijo?« se je čudil volk.

»Pa pridi k nam,« ga je povabil

pes, »gospodar te bo prav tako dobro hranil kot mene.«

Volk bi šel rad k ljudem v službo, zato je šel s psom. Ko sta že prišla skozi vrata na dvorišče, je volk opazil, da ima pes na vratu oguljeno dlako. Vprašal ga je, od česa je to.

»Kar tako,« je odgovoril, izkmaljajoč se, pes.

Volk pa se ni dal ugnati in je spraševal tako dolgo, dokler ni pes prišel na dan z resnico:

»To je od verige. Podnevi sem privezan, zato pa imam nekoliko oguljen vrat.«

»Tedaj pa srečno,« je odgovoril volk. »Ne grem v službo k ljudem. Rejen sicer ne bom, ampak svoboden.«

Moja koza

Stric mi je kupil lepo kozo. Imela je urne noge in mi je večkrat ušla, ko sem šel z njo na pašo. Najraje je pasla pri vodi. Nekoč mi je ušla in komaj sem jo našel.

Imam pa tudi mucka, ki je velik sladkosnedež in poje vse, kar najde. Tudi klobase mu dišijo. Ko je nekoč kradel klobaso, smo ga zalotili in je tako tekel, da je padel v čeber z vodo.

Napisal NOVAK MARJAN iz KNEŽAKA

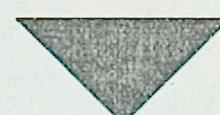
ŠČINKAVEC — narisal POTOČNIK FRANKO iz NOVOKRAČIN pri Jelšanah

Delovni kolektiv tovarne ribnih konzerv

EX
AMPELEA
V IZOLI

čestita k prazniku Dneva vstaje vsem svojim odjemalcem in delovnemu ljudstvu Jugoslavije ter želi veliko uspehov v izgradnji socializma.

Zlato jezero

Nekoč v davnih časih sta živila kralj in kraljica, ki sta imela dvojčka, hčerko Jasno in sina Ivana. Skrbno sta pazila na njiju, da se jima ne zgodi kaj zlega. Čas je hitro bežal in kraljica je nenadoma spoznala, da se bliža že osemnajsti rojstni dan njunih otrok. Tedaj je rekla svojemu možu: »Bliža se osemnajsti rojstni dan najnjen otrok. Morava jima pripraviti veliko gostijo. Vsi ljudje v našem mestu morajo praznovati ta dan. Povabiti pa moramo tudi naše sorodnike in sosednjega kralja z družino.« Že naslednji dan so zatrobile po mestu trombe in vabile vse ljudi na gostijo v kraljevi grad. Res so se tistega dne vsi zbrali v zlati dvorani, kjer sta na srebrnih prestolih sedela Jasna in Ivan. Na gostijo pa sta prišla tudi čarovnik in čarownica iz Zlatega jezera. Tudi ta dva sta se vredla k srebrni mizi ter jedla in pila. Sredi kosila pa je nenadoma čarovnik zakričal nekaj čarobnih besed in priletela je letača preproga na kateri je sedel njun sin. Čarovnik in čarownica sta zgrabila Jasno, jo posadila poleg sestre in vse štiri je odnesla leteča preproga skozi okno. Kraljica je vsa obupana padla na tla in kričala: »Ujemite jih! Čarovniki so!« Toda vse zaman. Čarovniki so že bili v svojem gradu.

Kralj je takoj razglasil: »Kdor mi pripelje ugrabljenega hčerko, jo bo dobil za ženo in še pol kraljestva povrhu.« To je zvedel tudi carjevič Hrabroslav iz tridesetega carstva. Prišel je pred kralja in rekel: »Milostljivi kralj, poskal bom vašo hčerko, kraljično Jasno. Toda za boj s čarovnikom potrebujem biserno bodalo in zlato oblike. Dali so mu vse, kar je zelel in Hrabroslav je šel iskat lepo ugrabljenko kraljično. Nekoč je prišel do velikega jezera. Presenečen ga je opazoval, kajti jezero je bilo zlato. Nenadoma pa se je jezero razburkalo in carjevič se je skril za grmovje. Iz jezera je prišel mladi čarovnik s prelepom Jasno. Vlekel pa je proti prepadu in ji govoril: »Če še danes nočes postati moja žena, te vržem v ta prepad.« Jasna pa se ni ustrašila. Pogumno mu je pogledala v oči in rekel: »Nočem te za moža, lopov grdi! Ukradel si me očku, mamici in bratu, nikoli ne bom twoja žena!« Čarovnik jo je zagrabil za roko in vlekel k prepadu. Tedaj pa je izza grumovja skočil carjevič Hrabroslav in z bisernim bodalom prebodel hudočnemu čarovniku prsi. Jasna je vratila rešitelju in se mu zahvalila: »Hvala ti, najlepša hvala, moj rešitelj!« Carjevič Hrabroslav je z rešeno Jasno takoj hitel h kralju in kraljici. Ko je kralj zagledal svojo ljubo hčerko, je od veselja jokal, kraljica pa je vsa srčna obiemala hčerko in njenega rešitelja. Ko se je prvo veselje pomirilo, je spregovoril kralj: »V zahvalo ti damo našo kraljično Jasno in pol kraljestva, kot smo obljudibili.« Hrabroslav se je oženil z lepo Jasno, za kraljestvo pa se zahvalil, saj ga je doma čakalo širno trideseto carstvo. Svatba je bila trideset dni in noči. Tuda jaz sem tam bil, iz rešete vino vil, po bradi je teklo, v usta ni prišlo.

Napisal FRANCI KRIŽMAN iz ILIRSKIE BISTRICE

IZLET NA SLAVNIK

Levoga dne smo se učenci osnovne šole iz Obrova odpravili na daljšo pot — šli smo na Slavnik. Nekaj časa smo korakali po glavnem cesti, to je iz Obrova do Mar-

kovščine. Toda gola, tlakovana cesta nas je samo utrujala in nam ni nudila nobenega veselja. Zato smo jo mahnili po bližnjici proti vnožju Slavnika.

Med potjo smo preplašili vse, kar je bilo živega. Tudi ubogega zajčka, ki je še globoko spal, smo zdramili, da jo urem nog popihal. Nič ni pomagalo, da smo imeli s seboj našega Volka iz Gradišča, ki sicer pridno lovi divjačino, tokrat mu je zajček ušel. Takrat se nam je pravzaprav šele vzbudila želja po slastni pečenki. Toda zajček je bil izgubljen, poiskati je bilo treba kaj drugega.

Ko smo prišli v vas Skadanjsčino, kjer imajo veliko ovac, se nam je zasvitalo. Kupili bomo jagnje. Nasli smo tudi gospodarja, ki je bil pripravljen jagnje prodati. Toda ko je povedal ceno, smo se prijeli za glave. Potem smo malo »mešatali« in končno smo odpeljali jagnje s seboj.

Pot je bila strma in sonce je močno pripekalo, da nam je pot cudjal po obrazu. Toda nismo omagali. Še pred poldnevom smo prišli na vrh Slavnika. Prvi je bil seveda na Volke.

Na Slavniku je bilo sveže, pa tudi pihalo je. Ker smo bili potni, smo šli v zavjetje. Ogledali smo si stolpec in našli v njem skrinjico s spominsko knjigo planincev. Iz nje smo izvedeli, da bodo na vrhu Slavnika zgradili planinsko kočo. Takrat bo prihajalo manj prav gotovo še veliko več izletnikov, saj je z vrha prekrašen razgled po Istri in Krasu, vidiš naš Trst, morje in gorovje, Snežnik, Učko in druge.

Ko smo se nagledali teh lepot, smo se lotili našega jagnjetja. Siekli smo ga iz kože in ga speklji na raznju. Bilo je odlično! Napilih smo se še čaja, ki smo ga prinesli s seboj, potem pa smo ogenj pogasili.

Bilo je že popoldne in odpravili smo se proti domu. Nabrali smo si novih moči in veselja in danes še z večjim ponosom gledamo na naš lepi Slavnik in njegove sosedne.

Palčič A.

Bila sem na Nanosu

Lansko leto sva bila z očetom za 1. maja na Nanosu. Pot po gozdu je bila zelo lepa, videla pa sem tudi veliko zanimivega. Ko smo prišli do Vojkove koče, sem šla pogledat proti Vipavi, toda pihala je tako močna burja, da sem se hitro umaknila.

Ko smo se odpravili proti domu, smo šli po drugi poti, proti Razdrtemu. Izza nekega grma je skočil zajec, malo dalje pa sem zagledala smrka in srno, kako se paseta. Kmalu smo prišli do pašnikov in potem domov.

Vesela sem bila, ker sem videla Vojkovo kočo in z atom sva sklenila, da bova še šla na Nanos.

Napisala ČELEDIN OLGA iz VELIKEA UBELJSKEGA

Doma sem iz Bukovja

V šolo hodim v Bukovju, stanujem pa nedaleč iz vasi. Naša hiša stoji v globoki dolini, ki jo obdajajo lepe, mlade smreke na eni strani, na drugi pa ostre, sive skale, po katerih se vije bršljan. Blizu hiše žubori majhen potoček, ki pozneje ponikne pod velikanskimi stenami. Ob potoku je precej široka cesta, ki pelje do glavne ceste.

Napisal MARINŠEK JANKO iz BUKOVJA

*

REŠITVE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

KRIŽANKA: Vodoravno — 2. slo, 4. trata, 6. plenica, 7. idila, 8. Ana. Navpično — 1. slanina, 2. sreda, 3. Atila, 4. tli, 5. Aca.

LEŠNIKA: veter in drevo.

Laže je preprečiti, kakor pa zdraviti

KRČ VRATNIH IN HRBTNIH
MIŠIC (HEKSENŠUS)

Te neprijetne bolečine nastanejo zaradi hitrih in nepravilnih telesnih kretenj.

Hoteli ste na primer dvigniti kak premet, pripognili ste se, se pri tem ukrivili in začutili nenadoma bolečino, ki je bila tako močna, da ste za trenutek ostali nepremično. Ta nenadni in nepravilni gib telesa je poškodoval vaše hrbitno mišičje in živce.

Kdor je enkrat čutil te bolečine, dobro ve, kako so neprijetne in hude. Včasih kmalu izginejo, a vedno smo v nevarnosti, da se nenadoma vrnejo.

Te vrste bolečine najlaže zdravimo z ogrevanjem nategnjene mišice s toplo masazo in obkladki, toda vedno le toplo in toplo.

Štiri ljubke otroške poletne oblekice

Toda bodite prepričane, da to zlo ni prav nič nujno in da ste same krive, če boste nekaj dni morale prenašati neprijetnosti, morda celo v postelji. Vsa hišna in gospodinjska dela prav lahko opravite brez posebnega napreza in izpostavljanja raznim boleznim in nezgodam.

KILA

Neka gospodinja bi rada prenesla polno košaro mokrega perila iz enega prostora v drugi. Zdelo se ji je, da bo to delo lahko opravila sama in mislila je tudi, da bi izgubila preveč časa, če bi poklicala koga na pomoč. Vlekla je težko košaro in pri tem niti ni pomisila, kakšne posledice lahko ima tako početje. Zadovoljna, da je delo opravila brez tuge pomoči, toda zelo utrujena je nadaljevala z drugim delom. Toda prav kmalu je začutila v spodnjem delu trebuha neprijetne bolečine, ki nikakor niso hotele prenehati. Nenadno so poklicali zdravnika. Ko mu je povedala, od kdaj čuti bolečine, je zdravnik takoj pomislil na kilo. Diagnoza je bila točna. Ver-

Drobni nasveti

Če hočete, da izgubi moka duh po plesnobi, dajte lesno oglje v bombažno vrečico in jo položite na moko. Oglje bo vpielo vlago. Prav tako porabite lesno oglje, če hočete odpraviti iz omar neprijeten duh po jedilih in oblačilih. Oglje drobno stolčete in ga položite v kozarec vode. Tega pustite potem nekaj dni v omari.

★
Sveče meso se v vročih dneh kaj hitro pokvari. Če ga zavijete v kropo, ki ste jo namisli v kisu, drži dva dni.

Sicer pa ni dobro, da meso preveč pere in namakate v vodi, ker s tem izgubi na okusu in hranljivi vrednosti. Če meso diši, ga umište v mlačni vodi, ki ste ji dodali kisa in popra.

★
Črne volnene stvari, kakor tudi čipke, peremo v mlačni vodi, ki smo ji dodali geveji žolč.

★
»Kurje oko« boste odstranili, če si večkrat zaporedoma privežete čez noč nanj košček limone. Po nekaj dneh umište noče v vroči vodi in »kurje oko« bo izginilo.

da so si Britanci v svoji zgodovini osvojili ogromne pokrajine, niso pa imeli dovolj slovenskih duš, da bi z njimi osvojene predele tudi napolnili in popolnoma obvladali. Njihov imperij se mu je zdel kakor mogočen grad, ki ga je sezidal premožen, a tudi zahteven velmoč. Mnoge izmed grajskih soban so bile zato prazne in brez koristi, ker je bila družina grajskega gospoda premajhna in razen tega preveč izbirčna ter zadržana, da bi povabilo v grad stalne goste. Avstralija je bila najbolj prazna od vseh teh soban. Ta primerjava se mu je vsiljevala ves čas njegovega bivanja na Mac Mc Intoschevi farmi, še posebej pa na potovanju v Port Pirie, k jezeru Eyre in nazaj na sever. Pokrajina je bila namreč tako redko naseljena — če ne popolnoma prazna — da ni prišel niti en samecat prebivalce na kadratni kilometar. Kolikšna razlika med njegovim staro domovino — Združenimi državami Amerike — Evropo, Azijo in tem delom britanskega Commonwealtha!

Avstralija se mu je zdela prazna, nenavadno prazna. Ljudje, ki so to prebivali, so bili posejani kakor goste kepe samo na nekaterih mestih. Le ob jugovzhodnem robu in na nekaterih točkah juga zapada je do konca prejšnjega stoletja dosegla naseljenost belcev tako gostoto, da je bilo mogoče govoriti o smotrenem izkorisčanju tal. Neznanško velike pokrajine v središču kontinenta, na avstralskem zapadu, severu in severozahodu niso bile niti popolnoma raziskane, kakor mu je pripovedoval Mac Mc Intosh. Tako imenovan Northern Territory, skoraj tririkrat večji od obrej Nemčije, je štel skupno s svojimi prvotnimi prebivalci komaj nekaj desetstočetev človeških duš — kakor severnoameriška mesteca. Zahodna Avstralija, petkrat večja od obrej Nemčije, je imela komaj pol milijona, država Queensland, skoraj štririkrat večja, kakor enotno Nemčijo, pa nekaj čez milijon prebivalcev. Navzicle temu bi lahko nudili vsi ti avstralski predeli neštetim človeškim milijonom kruha in strehe. Mac Mc Intosh je bil kot dober poznavalec Avstralije mnenja, da bi nenaseljeni predeli pettega kontinenta lahko prehrani stodvajset milijonov ljudi.

11. poglavje

DEŽELA, KI JI PRIMANJUJE ŽENA

Zlasti med svojo odisejado po Avstraliji je Ivan spoznal,

Zanimivi je bilo tudi Mac Mc Intoshevo pripovedovanje,

jetno je bila pri tej gospodynji že prej neka preddispozicija za to bolezen, ki se je ob dviganju težkega bremena popolnoma razvila.

Zdravnik ji je priporočil, naj nosi pas, toda kljub temu je ni mogel potolažiti, da ne bo čutila bolečin in da je to ne bo oviralo pri vsakdanjem delu in vplivalo na njen razpoloženje. Ko že imamo kilo, jo lahko popolnoma pozdravimo samo z operacijo.

SRCE

Vsakodnevno gospodinjsko delo ne vpliva na zdravo srce, toda vsako pretiravanje in nepotrebeni napori sreče slabijo. Močno, utripanje sreče in težko dihanje je normalno pri težjem delu in naporu, toda če trajajo to stanje dalj časa ali če sploh ne preneha, je to znamenje bolnega sr-

ca. Ne vzdigujte težkih bremen, ker to kvare tudi srce.

Strokovnjaki menijo, da lahko moški vzdignejo brez škode 60 kg in nosijo dalj časa 30 kg. Ženske pa smejo vzdigniti samo 30 kg in nositi 15 kg.

Kontrolirajte večkrat svoje srce, kajti tudi najmanjšo srčno napako težko pozdravimo.

DELAJTE PAZLJIVO IN PREMIŠLJENO

Mnoge bolezni in neprijetnosti nastanejo zaradi nepravilnega in nespretnega opravljanja dela. Če porabi gospodinja prav toliko moči in napora pri svojem domačem delu kot delavec težke industrije, je to njen krvidlo.

Nepotrebne kretnje in utrujevanje, ena in ista pot, ki jo prehodi gospodinja večkrat po nepotrebnem, jo tako izčrpa, da je na smrt utrujena, čeprav je skuhalo samo navadno koso. Seveda je potem tudi nesposobna zadostiti še drugim dolžnostim, ki jih od nje terja družina in družba.

Proti sončnim pegam

Sončne pege najbolj vznemirijo rdečelase, plavolase ljudi, ker je njihova koža izredno občutljiva za sončne žarke in zaradi tega se zbira podkožni pigment na določenih delih našega telesa. Naj vam povemo kar v začetku, da nimamo sredstva, ki bi to zbiranje pigmenta popolnoma preprečilo, kajti to nagnjenje je prirojeno, pač pa imamo sredstva, ki pomagajo, da pege zbledijo. V najnovejšem času uporabljajo kozmetičarji poseben način, da pege postrižajo, toda če jih je preveč, je ta način predrag in dolgotrajen. Zato rajšči uporabljamo domača sredstva, ki so tudi kolikor toliko uspešna, vsekakor pa so neškodljiva in počeni.

Tako sredstvo je limonin sok. S sokom si enkrat dnevno premazemo pege. Ali pa zmesamo 25 gr limoninega soka, 1 žličko boraka in 1 žličko prekuhanje vode. To dobro zmesamo in pustimo v dobro zamazeni stekleničici en dan. S to zmeso premazemo vsak večer pege. Za manjšo lahko uporabljamo čopič.

Poleg teh »maž« moramo skrbeti tudi za druge organe. Zato spijemo vsako jutro skodelico čaja, ki čisti kri, jetra in žolč.

Razen limone uporabljamo lahko tudi kumarice. Lahko stisnemo sok ali pa tudi položimo na pege koščke kumarice in jih tam družimo 10–30 minut. To naredimo enkrat dnevno. Izperemo z mlačno vodo.

V vsaki lekarni ali celo drogeriji lahko kopite že pripravljeno sredstvo za beljenje sončnih peg. Pri uporabi vseh teh sredstev (tudi če si ga pripravite doma) ne pozabite na pripravo obraza. Pred uporabo

JUHA IZ KVASA
4, dkg korenja, 4 dkg peteršilja, malo zelene, 4 dkg masti, 4 dkg moke, sol, 2 do 3 dkg kvasa, voda ali zelenjavna juha.

Zelenjavno narežemo na tanke liste in najprej na masti prepražimo, nato pa še dusimo. Ko je mehka, pustimo, da izhlapi vsa tekočina, zelenjavno pa pomakamo, moko nekoliko popražimo, nato pa zalijemo z malo vode in zelenjavno pretlačimo. Pretlačeno zelenjavno zalijemo s tako veliko količino vode, kolikor želimo juhe. Kvass razdrobimo in razmešamo v majhni količini mrzle vode, nato ga prilijemo juhi. Vse skupaj naj vre še dobre četrte ure.

JUHA IZ RABARBARË

50 dkg rabarbare, 1 l vode, 4 dkg pčeničnega zdroba, limonina lupinica, sladkorja po okusu, 2 do 3 dkg surovega masla ali dobre margarine.

Rabarbarina stebla operemo in zrežemo na koščke ter skuhamo neolupljivo v vodi. Nato vse skupaj pretlačimo, rabarbaro ponovno pristavimo, zakuhamo

vanjo zdrob, jo odšavimo z limonino lupinico in osladimo po okusu. Nenadno razpustimo v juhi še surovo maslo ali margarino.

Juha je zelo primerna za poletni čas, ker je lahka in osvežujoča.

DROBNJAKOVA OMKA Z JAJCI

Za vsako osebo skuhamo v trdo eno jajce. Narežemo na vrtu precej drobnjaka, ga preberemo in zelo na drobno seklijamo. Jajčne rumenjake zmečkamo v skledici z vilicami in jim dodajamo med mešanje po kapljicah olje. Koljena olja se ravna po številu oseb, za katere omaka pripravljamo. Ko olje z rumenjaki lepo naraste, ga razredčimo z vinskim kisom po okusu, malo solimo in mu primešamo še sesečljano drobnjak in seklijane heljake. Prav poseben okus dobri omaka, če razstopimo v njej še žličko sladkorja.

Če je omaka pregosta, jo razredčimo z vodo. Serviramo jo k mesu, krompirju itd. Prinaša nam v jedilnik prijetno spremembo ter je zlasti poletno zavejajoča. Tako omaka pripravimo tudi iz različnih zelišč.

Čestitamo slovenskemu ljudstvu k praznovanju Dneva vstaje

Novoustanovljeno podjetje

„SOK“
PIRAN

vam nudi vseh vrst osvežujočih brezalkoholnih pičač, sodavice ter zaloge piva

„Začimba“

proizvodnja začimb

Portorož

Delovnemu ljudstvu, cenjenim odjemalcem in našemu širokemu krogu potrošnikov, želimo ob prazniku Dneva vstaje mnogo uspehov in zadovoljstva.

kako je avstralska zemlja dojemljiva za skoraj vse kulturne rastline, a tudi za take, ki več škodujejo kot koristijo. Tako ob njegovem prihodu v Avstralijo — pred kakim štiridesetimi leti — kakteje niso rastle na prostem. Toda nek priseljence je prinesel s seboj v novo domovino v lončku primerek neke vrste teh bodičastih rastlin. Kakteja mu v lončku ni uspevala, zato jo je vrgel na smeti. Odtod so jo smetarji zanesli na smetišče, kjer je našla najbolj idealne pogoje za razvoj. Avstralija je namreč vroča in suha dežela, podobno kot so predeli v Ameriki in Afriki, kjer je domovina kaktej. Zavrhena rastlina se je bohotno razrastla ter začela svoj pohod po deželi. V najkrajšem času je prerazilo cele predele rodovitne zemlje ter doseglja višino več metrov. Vlada je določila za boj proti kaktejam velike vseote denarja. Toda z ognjem ali z izsekavanjem jih je bilo praktično skoraj nemogoče uničiti. Vlada je poslala nekaj znanstvenikov študirat v ameriške pustinje, zato kakteje ne rastejo tako bohotno kot v Avstraliji. Ti so kmalu ugotovili vzrok temu. Našli so neke glivice, ki so največji sovažnik kaktej in jih uničujejo na debelo v njihovi domovini. Teh glivic pa v Avstraliji ni bilo, zato niso imele kakteje nobenega sovažnika, ki bi oviral njihovo širjenje. Ko so te glivice prinesli v Avstralijo, so te začele na debelo uničevati tamkajšnje kakteje. S tem je bila nevarnost odstranjena.

Tudi mnoge živali so našle v Avstraliji idealne pogoje za svoj razvoj. Predvsem ni bilo tam sovažnikov, ki so jih uničevali v starri domovini, niti holeznih. Tako so na primer kunci težak problem avstralskega poljedelstva. Ivan je od mnogih farmerjev na poti v Port Pirie slišal, da nastopajo podivljani kunci v takih množinah, da jih je praktično nemogoče zatreći.

Že na potovanju iz Port Darwin v Sydney, ko sta uživala gostoljubje bradatega kapitana »Cecilac«, sta Ivan in Dolores izvedala od svojega sopočnika iz države Viktorija, da si je pred časom zgradila Avstralija pod zaščito carinskih židov lastno industrijo za kritje potreb domačega trga, čeprav je življensko žilo Avstralije vselej predstavljal njen izvoz surovin, predvsem volne in mesa.

Prav nič niso vedeli, kako dolgo je trajala počasna in nadvse utrudljiva ježa skozi peščeno noč. Ko se je končno polegel, so ugotovili, da so se jim ustavile vse ure. Ce bi Dolores zdajje zagledala Ivana in njegovo družbo, bi mislila, da se ji približuje trop Indijancev. Obraz in roke so jim bile kakor napudrane z rdečim prahom, oblek, škornjev in konjev pa se je oprijela prst debela rdeča odeja. Zrak je bil vedno nasičen s prahom, toda kljub temu je bilo nogami zopet trdna tla in še pred večerom so dosegli mogoče po soncu ugotoviti smer. Kmalu so konji imeli pod Cooper Creek, ki k sreči ni bil brez kapljje vode. Kopel jim je dobro dela in še pred sončnim zahodom so zaspali kakor ubiti.

Ježa po že znani živinski poti jim ni delala nobenih preglavic. Podnevi so jezdili, ponocni pa počivali. Vsako jutro so jih sočni žarki zatekli že v sedlu.

Mae Mc Intosh ni niti slutil, da so njegovi kavboji in gonjači na povratku obiskali jezero Eyre in se borili s puščavskim viharjem, ker so se vrnili ob času, ko jih je pričakoval. Kar so zamudili s »skokom v mrtvo srce Avstralije«, so pozneje s pospešeno ježo nadoknadili. Najbolj se je njihovega prihoda razveselila Dolores in Mac Mc Intosh, ki je pospravil v svoj žen težke funte-sterlinge, je že bil v strahu, da se bo Ivan v njenem objemu zadušil . . .

11. poglavje

DEŽELA, KI JI PRIMANJUJE ŽENA

Zlasti med svojo odisejado po Avstraliji je

Okrajni ljudski odbor Sežana

čestita ob Dnevu vstaje vsem delovnim ljudem na doseženih uspehih v borbi za osvoboditev in osamosvojitev v socialistični gradnji

Čestitamo k prazniku vstaje slovenskega ljudstva 22. juliju

»Avtoprevoz«
SEŽANA

z avtomehanično delavnico za gener., srednja in tekoča popravila vseh vrst in značk motornih vozil

Gradbeno podjetje

„1. MAJ“, Koper

čestita vsem delovnim kolektivom k Dnevu vstaje

Vsemu delovnemu ljudstvu Slovenije

ob njegovem državnem prazniku
naš borbeni pozdrav

Delovni kolektiv

Pleskarsko-dekorativne zadruge

KOPER

Delovni kolektiv

Piranskih solin

čestita ob Dnevu vstaje vsem delovnim kolektivom naše domovine ter jim želi veliko in najboljših uspehov v izgradnji socializma

Kolektiv podjetja
»AVTOBUS«
PIRAN

pozdravlja ob
Dnevu vstaje, 22.
juliju vse delovne
ljudi Slovenije

Čestitamo ob Dnevu vstaje
vsem svojim gostom

Hotel »METROPOL« Piran

z odlično restavracijo in kopališčem
Se priporočamo za obisk

Delovni kolektiv trgovskega podjetja
»SOČA« - KOPER

čestita vsem našim odjemalcem in dobaviteljem k Dnevu vstaje

Vsem cenjenim odjemalcem se tudi v bodoče priporočamo

Kolektiv
»SLOVENIJA-LINIJE«
PIRAN

plovba, agencija, transport,
špedicija
čestita ob Dnevu vstaje
in se priporoča.

Čestitamo k prazniku slovenskega ljudstva, Dnevu vstaje, 22. juliju

**Trgovsko podjetje
pri OZZ Sežana**

Trgovina na debelo z drvmi, ogljem,
živino, sadjem in zelenjavo

Ob obletnici
D n e v a
v s t a j e

čestita vsemu delovnemu ljudstvu
kolektiv trgovskega podjetja
„KLAS“ v Kopru

Kmetijska zadruga Dutovlje

čestita k 22. juliju, Dnevu vstaje
slovenskega ljudstva

TELESNA-VZGOJA

OB 70-LETNICI jugoslovanskega kolesarstva

X. kolesarska dirka skozi Hrvatsko in Slovenijo

Samo še nekaj dni nas loči od kolesarske dirke skozi Hrvatsko in Slovenijo, največje amaterske kolesarske dirke v Evropi. 25. julija bodo dali v Zagrebu startterji znak za odhod karavane tekmovalcev na dolgo pot po pršnih in asfaltiranih cestah Slovenije in bratske Hrvatske. Malokdo izmed naših bralecov ve, da spada letosnjika kolesarska dirka skozi Hrvatsko in Slovenijo za 70-letnico obstoja jugoslovanskega športnega kolesarstva.

Po zadnjih vesteh bo nastopalo na dirki skozi Hrvatsko in Slovenijo okoli 100 tekmovalcev med njimi 39 inozemcev. Svojo udeležbo so odpovedali Nemci, zaradi smrti enega od funkcionarjev nemške kolesarske zveze. Medtem je prispeval prijava iz Švicar, tako da bo nastopilo na tej veliki dirki 7 inozemskih ekip, jugoslovanska A in B ekipa, reprezentanca Hrvatske, Slovenije, Makedonije in pa ekipa STO-ja. Med favoriti za osvojitev prvega mesta med posamezniki je prav gotovo argentinski Miquel Sevilano, ki je osvojil na dirki okoli Argentinske leta 1952 trete mesto, takoj za znamenim profesionalcem Ockersom. Argentinec je pustil za seboj 30 profesionalnih dirkačev iz Italije, Švice, Belgije, Francije, Holandske, Nemčije, Luksemburga in preko 60 južnih Amerikanov. Poleg njega bodo igrali vidno vlogo štiri svetovni amaterski prvaki Italijan Ghidini, njegov rojak Masoco, zmagovalec dirke okoli Sicilije, holandec Vanden Wende in pa beograjan Petrović ter državni prvak Jugoslavije Škofijan Della Santa, član koprskega »Proleterja«. V ekipnem tekmovalstvu se bo v glavnem vodila borba med Italijani in Belgijci. Koprská ekipa, odnosno ekipa STO-ja bo imela tudi, kljub temu da nastopa brez Della Santa, še vedno važno besedo. Ekipa bodo sestavljeni kot je znano: Cimaroni, Bonin, Javornik, Lončarič in Miklavžič. Naša želja je seveda, da bi zmagala Jugoslavija in pa naš popularni škofijski junak Della Santa, ka-

Ob 70-letnici jugoslovanskega kolesarstva

X. kolesarska dirka skozi Hrvatsko in Slovenijo

teremu želimo kar največ uspeha, in sreče, ki je potrebna za vsak športni podvig.

Hvale vredna iniciativa

Zadnjih sem krenil po cesti proti Bertokom. Nedaleč od glavne ceste leži bolj slabo urejeno nogometno igrišče, odkoder je prihajal glasen živ-žav. Še predno sem prišel do igrišča sta se že spustili za žogo dvo mlaadi enaštorici v živo pisanih hlačkah in majicah vseh mogočih barv. Ko sem prišel do igrišča sem izvedel, da se je pričeli srdita borba med mladincami iz Pobegov in Bertokov. Bil sem priča zanimivi nogometni tekmi, ki sicer ni bila polna tehničnih fines, pač pa je bila prava borba na življenje in smrt dveh enaštoric. Zmagali so fantje iz Pobegov, ki so bili veliko večji od svojih kolegov z rezultatom 3:0. Potem sem še izvedel, da je bila to pravzaprav prvenstvena nogometna tekma, o kateri merodajni nogometni forumi v Kopru nimajo niti pojma. Pa so zares pohvale vredni ti vrli fantje iz Pobegov, Bertokov, Škofij in Dekanov, ki so se kar na hitro dogovorili za prvenstvo. Kljub temu, da nimajo zadostne opreme so pričeli s tekmovanjem, ki je dalo dosedaj naslednje rezultate: Pobegi — Bertoki 3:0, Bertoki — Škofije 2:1, — Dekani — Bertoki 4:1. Sedaj bodo odigrali še povratne tekme, pa bodo imeli mladinskega prvaka.

Prva točka »Ilirija« - Stil 3:3

V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je bila v Kopru prvenstvena nogometna tekma za vstop v slovensko ligo med koprskim »Stilom« in ljubljansko

ekipo STO-ja. V nedeljo je b